

การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
จังหวัดนนทบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2555

การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
จังหวัดนนทบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
จังหวัดนนทบุรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2555

นุชจรี คงโพธิ์น้อย. (2555). การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับ
ช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจใน
ความเป็นไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นนทบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เฉพาะจังหวัดนนทบุรี
จำนวน 884 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 99 ข้อ ประกอบด้วย ความภูมิใจใน
ภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมรยาไทย ความภูมิใจ
ในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ทำการวิเคราะห์
คุณภาพโดยการหาอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ได้มาจากการ
คัดเลือกข้อคำถามจำนวน 110 ข้อ โดยข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 มีจำนวน 101 ข้อ และการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้อง
ภายใน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีค่าน้ำหนัก
องค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคัดเลือกจากค่าอำนาจจำแนกและ
น้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสอง มีจำนวน 99 ข้อ ประกอบด้วย ความภูมิใจ
ในภาษาไทย จำนวน 19 ข้อ ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย จำนวน 20 ข้อ ความภูมิใจ
ในกิจกรรมรยาไทย จำนวน 23 ข้อ ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย
จำนวน 19 ข้อ และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย จำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.044 ถึง
7.032 และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.115 ถึง 0.640

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ในแต่ละด้านมีค่าความเชื่อมั่น
ระหว่าง 0.790 ถึง 0.855 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.945

THE DEVELOPMENT OF THAILAND'S NATIONAL PRIDE TEST FOR THE THIRD LEVEL,
SECONDARY GRADE 1-3 STUDENTS IN NONTHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
NUDJAREE KONGPHONOI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 2012

Nudjaree Kongphoni. (2012). *The Development of Thailand's National Pride Test for The Third Level, Secondary Grade 1-3 Students in Nonthaburi Province*. Master Thesis, M.Ed. (Education Measurement). Bangkok: Graduate school, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suwaporn Semheng, Assist. Prof. Dr.Sunan Solkosum.

The purposes of this study were to construct the Thailand's national pride test and to evaluate the quality of the test designed. The sample was 884 students of the third level under the Office of the Basic Education Commission, Nonthaburi, Primary Education Service Area Office 1 and Secondary Education Service Area Office 3 in Nonthaburi province, selected by using the Three-Stage sampling method. The research tool was a set of 99 items in five-rating scales covering, the pride of Thai language, the pride of Thai goods and knowledge, the pride of Thai etiquette, the pride of Thai tradition cultures and arts and the pride of Thai traditional way of living life. The qualities of test were examined by discrimination index, construct validity and reliability.

The results of the study were:

1. The Thailand's national pride test for the third level, secondary grade 1-3 students was selected from 110 items. The discrimination index of 101 items were statistical significance level at .05. The construct validity by internal consistency analysis had internal correlation and the statistical significance level of .05. From the confirmatory factor analysis, it was found that the data matched with the empirical data. The factor loadings of all indicators were statistical significance level at .05. Considering the discrimination index and factor loading, 99 items met both criteria. There were 19 items of the pride of Thai language, 20 items of the pride of Thai goods and knowledge, 23 items of the pride of Thai etiquette, 19 items of the pride of Thai tradition cultures and arts and 18 items of the pride of Thai traditional way of living life. The discrimination index (t) ranged from 2.044 to 7.032 while the factor loadings of all indicators ranged from 0.115 to 0.640.
2. The reliability of the Thailand's national pride test in each traits ranged from 0.790- 0.855 and the overall reliability was 0.945.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3

จังหวัดนนทบุรี

ของ

นุชจรี คงโพธิ์น้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม)

(อาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษคฤหาสน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร.สุวพร เข้มเฮง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทุกขั้นตอนด้วยความเมตตาและเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และอาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษคฤหาสน์ คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาคุณภาพเครื่องมือทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจพิจารณาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบระลึกถึงพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ ทักษะและแนวคิดในวิชาการวัดผลการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำไปทำปริญญานิพนธ์ได้เสร็จสมบูรณ์ และยังได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ดี ที่ได้จากการศึกษาที่ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับหน้าที่การงานในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณก้องเกียรติ บุญเสริม ที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์องค์ประกอบ และขอขอบคุณ รองผู้อำนวยการเดียนฉาย ชูติดำรง ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ สาขาการวัดผลการศึกษาทุกคน ที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจ และแสดงความห่วงใย กระตุ้นเตือนในการทำปริญญานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยให้การสนับสนุนทั้ง กำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ บิดา มารดา และคณาจารย์ที่อบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณงามความดี ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่จนถึงปัจจุบัน จนผู้วิจัยมีความรู้และประสบความสำเร็จในการศึกษา

นุชจรี คงโพธิ์น้อย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย.....	8
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	8
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	9
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	11
ความภูมิใจในความเป็นไทย.....	12
ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทย.....	12
ลักษณะที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย.....	13
การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย.....	18
รูปแบบการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย.....	18
แนวทางการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย.....	22
การหาคุณภาพของแบบวัด.....	25
อำนาจจำแนก.....	25
ความเที่ยงตรง.....	26
ความเชื่อมั่น.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	40

สารบัญ

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	66
สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินการวิจัย.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	79
ภาคผนวก ค.....	81
ภาคผนวก ง.....	86
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	94

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จังหวัดนนทบุรี.....	41
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ ขนาดโรงเรียน โรงเรียน ระดับชั้นเรียน.....	42
3 การวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ของความภูมิใจในความเป็นไทย จำแนกตามรายด้าน.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย.....	57
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Internal Consistency) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย.....	58
6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจ ในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในภาษาไทย.....	59
7 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจ ในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย.....	60
8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจ ในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมรยาทไทย.....	61
9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจใน ความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย.....	62
10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจ ในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย.....	63
11 ดัชนีทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทย กับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	64
12 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย	65
13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 125 ข้อ.....	80
14 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 110 ข้อ	82

บัญชีภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วโลก ทั้งด้านวัฒนธรรมทางวัตถุและจิตใจ เช่น สถาปัตยกรรม จิตรกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ดนตรีไทย การพูดจาโดยใช้ภาษาไทย มีมารยาท การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักเสียสละ กตัญญูทศเวที ความรักสันโดษไม่เบียดเบียนใคร ฯลฯ อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ไทย ซึ่งควรได้รับการจรรโลงรักษาให้ดำรงอยู่คู่ชาติไทยอย่างภาคภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อแสดงออกถึงเอกราช อธิปไตยและความเป็นไทยโดยผ่านสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เยาวชนไทย ซึ่งจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ควรได้ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้วัฒนธรรมไทยเจริญงอกงามภายใต้ความเป็นไทย แต่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและการเผยแพร่ของวัฒนธรรมสากลในสังคมไทยที่มีอยู่อย่างหลากหลายรูปแบบหลายลักษณะได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทย ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างยิ่งต่อเอกลักษณ์ของชาติไทย ทำให้เยาวชนไทยเกิดความสำนึกและมีความภาคภูมิใจที่แตกต่างไปจากอดีตมากขึ้นเรื่อยๆ ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องภาษาไทย กำลังจะเป็นภาษารองจากภาษาต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น คนชื่อแบบไทยๆ มักหายากในปัจจุบัน แม้แต่บริษัทห้างร้านก็นิยมใช้ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น การสร้างทัศนคติที่ถูกต้องและค่านิยมที่ดีให้กับเยาวชนไทย ซึ่งถือเป็นบุคคลกลุ่มสำคัญของชาติ ให้ได้รับการเพาะบ่มสั่งสอนอบรมผ่านระเบียบแบบแผนการศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติไทยอันเป็นบ่อเกิดของจิตสำนึกความรักชาติและนิยมไทยได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อให้เอกลักษณ์ของชาติ คงอยู่ต่อไป ชั่วลูกชั่วหลาน และเป็นมรดกของชาติสืบไป (กฤษณา พันธุ์วานิช. 2547: ออนไลน์; สมจินตนา ภักดิ์ศรีวงศ์. 2538: คำนำ; มาโนช พรหมปัญญา. 2550: 68-74)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้มีการบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นต้น โดยผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียนเข้าใจประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง

เป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย และรักประเทศไทยและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามให้สังคม โดยให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เยาวชนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและประเทศไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2548: 1-10)

คุณลักษณะความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์หนึ่งที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(2548: 9) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทยว่า หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรัก ห่วงแหน ศิลปวัฒนธรรมไทย สามารถสืบทอดและเผยแพร่สิ่งที่แสดงถึงความเป็นไทยได้ จากการศึกษาสภาพชุมชนที่มีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีที่เข้มแข็ง พบว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการอนุรักษ์แหล่งวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ มีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนาน ดังคำขวัญประจำจังหวัดที่ว่า “พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จฯ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ” ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์อันแสดงถึงความเป็นไทยของชาวจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ยังมีเกาะเกร็ดซึ่งเป็นเกาะที่เป็นแหล่งที่ตั้งของชุมชนเก่าแก่ จนกลายเป็นแหล่งวัฒนธรรมเข้มแข็งของจังหวัดนนทบุรี มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยมอญ และยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันมีค่า ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และจะยังคงสืบทอดไปสู่รุ่นลูกหลานหลายชั่วอายุคน

ความภูมิใจในความเป็นไทยเป็นคุณลักษณะทางจิตพิสัย ซึ่งวัดได้ค่อนข้างยาก การพัฒนาและส่งเสริมความภูมิใจในความเป็นไทยของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อนำไปพัฒนาควบคู่กับการเรียนการสอน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาความภูมิใจในความเป็นไทยในตัวผู้เรียนให้มีมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้วัดผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อนำไปใช้ในการเก็บเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เสริมสร้างแก้ไข และปรับปรุงคุณลักษณะด้านนี้ให้เหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ด้านอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ที่มีคุณภาพ

2. นำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาความภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ ครูอาจารย์ และผู้ปกครอง ทำให้ได้รับรู้ถึงระดับความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียน เพื่อที่จะนำไปส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจความภูมิใจในความเป็นไทยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีจำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 693 ห้องเรียน แบ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10,142 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10,308 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9,819 คน รวมทั้งสิ้น 30,269 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉพาะจังหวัดนนทบุรี จำนวน 22 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 884คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 305 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 291 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 288 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสามขั้นตอน (Three-Stages Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

จำแนกได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษาด้านคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 เป็นรายชื่อ ได้แก่

- 1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
- 1.2 อำนาจจำแนก

2. ตัวแปรที่ศึกษาด้านคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ทั้งฉบับ ได้แก่

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2.2 ความเชื่อมั่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความภูมิใจในความเป็นไทย** หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจที่แสดงถึงความตระหนัก เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญ และพึงพอใจ ในเอกลักษณ์ของไทย เป็นความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมภาษาไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความภูมิใจในความเป็นไทย จำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ความภูมิใจในภาษาไทย หมายถึง การบอกคุณค่าของภาษาไทยในการเขียนตัวอักษรไทย ตัวเลขไทย และการใช้คำพูดในการสนทนา การปฏิบัติตนในการใช้ภาษาไทยทั้งการพูด และการเขียน ในการสนทนากับครู เพื่อนนักเรียน บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น การอนุรักษ์การใช้ภาษาไทยโดยใช้ภาษาไทยให้ปรากฏแก่สาธารณชน และใช้ในการสื่อสาร

1.2 ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย หมายถึง หมายถึง การชื่นชมสินค้าและ ภูมิปัญญาไทย โดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการใช้สิ่งประดิษฐ์และสินค้าพื้นบ้าน การชักนำให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และบุคคลอื่น ใช้ของไทย และสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการเผยแพร่สินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ความภูมิใจในกิจกรรมภาษาไทย หมายถึง การใช้คำสุภาพนุ่มนวล การทักทาย การแสดงความเคารพ การแสดงกิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน และเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ผู้ปกครอง ครู และบุคคลอื่น การแสดงกิริยาอาการที่สุภาพทั้งการนั่ง การยืน การเดิน และการรับประทานอาหาร

1.4 ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย หมายถึง การบอกคุณค่า ให้ความสำคัญของขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และการปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ปกป้อง สืบสานและถ่ายทอดโดยการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญหรืองานประเพณี การเชิญชวน บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และบุคคลอื่น เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญหรืองานประเพณี การชื่นชมการแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย

1.5 ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการดำรงชีวิตแบบไทย การแต่งกายอย่างเรียบง่าย และการกินอยู่แบบไทย การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหรือเป็นครอบครัวใหญ่ การติดต่อสัมพันธ์กับครอบครัว ครู เพื่อน และผู้อื่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับผู้อื่น ความกตัญญูทวดเวที่ต่อบิดามารดา ครู และบุคคลอื่น

2. คุณภาพของแบบวัด หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัด ประกอบด้วย

2.1 อำนาจจำแนกของแบบวัด (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถแยกกลุ่มผู้ตอบที่มีความภูมิใจในความเป็นไทยสูงและกลุ่มผู้ตอบที่มีความภูมิใจในความเป็นไทยต่ำออกจากกันได้ โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ การหาค่าอำนาจจำแนกโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

2.2 ความเที่ยงตรงของแบบวัด (Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถทำหน้าที่วัดได้ตรงกับคุณลักษณะหรือจุดประสงค์ของสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้อง

2.2.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบวัดที่ได้จากการพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงและครอบคลุมตามนิยามที่กำหนด เป็นการตรวจสอบจากการนำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมินรายข้อ

2.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบวัดที่วัดความภูมิใจในความเป็นไทยได้ตามโครงสร้างหรือคุณลักษณะตามที่นิยามไว้ การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.2.2.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) หมายถึง การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนแต่ละส่วนย่อยกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

2.2.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) หมายถึง เทคนิคทางสถิติในการหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ลดตัวแปร โดยการรวมตัวแปรจำนวนมากเข้าด้วยกันเพื่อระบุองค์ประกอบ (factor) ที่อยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรที่สังเกตได้ ซึ่งได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กันแล้ววิเคราะห์เพื่อยืนยันว่ามีองค์ประกอบในลักษณะตามที่สร้างแบบวัดนั้น

2.3 ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) หมายถึง สัดส่วนระหว่างความแปรปรวนของคะแนนความภูมิใจในความเป็นไทยแท้จริง กับคะแนนความแปรปรวนของคะแนน ความภูมิใจในความเป็นไทยที่วัดได้ ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นได้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและ อารมณ์ความเป็นไทย รวมถึงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย จะเห็นได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันได้มุ่งเน้นกับความภูมิใจในความเป็นไทย

ทั้งนี้ได้พิจารณาลักษณะของความภูมิใจในความเป็นไทย ตามพหุติกรรมบ่งชี้ความเป็นไทย ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541: 6) และตัวชี้วัดความภูมิใจในความเป็นไทย ของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 16-17) ทำให้ได้ลักษณะความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ด้านซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทย ดังนี้

1. ความภูมิใจในภาษาไทย
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย
3. ความภูมิใจในกิริยามารยาทไทย
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย

การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ที่สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิริยามารยาทไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ที่มีตัวแปรเกี่ยวกับคุณภาพของแบบวัดรายชื่อ ได้แก่ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และอำนาจจำแนก และคุณภาพของแบบวัดทั้งฉบับ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความ เชื่อมั่น ดังภาพประกอบ 1

แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย	การตรวจสอบคุณภาพ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ความภูมิใจในภาษาไทย 2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย 3. ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย 4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย 5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณภาพของแบบวัดรายข้อ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา 1.2 อำนาจจำแนก 2. คุณภาพของแบบวัดทั้งฉบับ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 2.2 ความเชื่อมั่น

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย
 - 1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 1.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ความภูมิใจในความเป็นไทย
 - 2.1 ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทย
 - 2.2 ลักษณะที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย
3. การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย
 - 3.1 รูปแบบการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
 - 3.2 แนวทางการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
4. การหาคุณภาพของแบบวัด
 - 4.1 อำนาจจำแนก
 - 4.2 ความเที่ยงตรง
 - 4.3 ความเชื่อมั่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย

1. การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย

1.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างเยาวชนให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย มีความเป็นพลเมืองดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบอาชีพที่สุจริต ตลอดจนมีพื้นฐานความรู้ในการศึกษาต่อขั้นสูง และให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เยาวชนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ(สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2548: 10)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึง กำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้อง กับความภูมิใจในความเป็นไทย ดังนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการ ทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหาและทักษะในการดำเนินชีวิต
5. การออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าบริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นใน ชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม (สำนักงาน วิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2548: 1-2)

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทยซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการ ให้เกิดกับคนไทยทุกคน

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 6-22) ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็น ไทยไว้ ดังนี้

1.2.1 คุณภาพผู้เรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้าง คุณภาพผู้เรียน ดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรม คำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

2. ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของสังคมไทยและสังคมโลก

3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาใจในความเป็นไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม มีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เมื่อผู้เรียนเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะมีคุณภาพตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

1. ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและขยายประสบการณ์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย กับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

1.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับกับความภูมิใจในความเป็นไทย คือ มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ดังนี้

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม ศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทย ในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย

2. คิดวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานและผลกระทบจากภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบผลงานของบุคคลสำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ชาติไทยเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย พบว่า สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดเน้นที่ต้องการให้ผู้เรียน เรียนรู้และเข้าใจประวัติศาสตร์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย

1.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งหมด 4 ด้าน รวม 18 มาตรฐาน 84 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย อยู่ในด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ 1.6 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: 20-25)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

คำอธิบาย ผู้เรียนปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรมไทย แสดงออกถึงความรัก ความห่วงหา ความชื่นชม ความภาคภูมิใจ อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้ดำรงอยู่สืบไป

ประเด็นการพัฒนาและการตรวจสอบ

1. การปฏิบัติตามตามประเพณี วัฒนธรรมไทย
2. การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี
3. การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยให้ดำรงอยู่

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่า การศึกษาไทยในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย อนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีความนิยมไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิ

ปัญญาไทย อันเป็นเอกลักษณ์ไทย ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานที่ต้องการให้เกิดกับคนไทยทุกคน

2. ความภูมิใจในความเป็นไทย

2.1 ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทย

2.1.1 ความหมายของความภูมิใจ

พจนานุกรมภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 623) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจว่าเป็นอาการระหิ่ใจ ความรู้สึกว่ามีเกียรติยศ

พจนานุกรมของ Oxford (Oxford University Press. 2008: online) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจว่า หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

พจนานุกรม Collins Essential English (Collins Essential English Dictionary. 2006: online) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจว่า หมายถึง ความรู้สึกมีเกียรติยศ ความรู้สึกเชื่อมั่นศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

พจนานุกรมของ American Heritage (American Heritage. 2003: online) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจว่า หมายถึง ความรู้สึกมีเกียรติ เห็นคุณค่า ยินดี หรือพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความภูมิใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลหนึ่ง ที่รู้สึกว่ามีเกียรติ พึงพอใจ หรือเห็นคุณค่าต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.1.2 ความหมายของความเป็นไทย

วีระ คำพันธุ์ (2526: 60) ได้ให้ความหมายของความเป็นไทยว่า หมายถึง ผลรวมขององค์ประกอบ 4 อย่าง ที่แสดงถึงลักษณะเด่นของไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม

พิริยะ ไกรฤกษ์ (2529: 1) ได้ให้ความหมายของความเป็นไทย คือ การแสดงค่านิยมของคนในชาติโดยทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความประทับใจแก่ตนเองและผู้อื่น โดยมีแรงบันดาลใจ ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและความรู้ความจำ เป็น เพราะฉะนั้นความเป็นไทยจึงสะท้อนให้เห็นค่านิยมของคนไทย ที่ไม่มีการหยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อความอยู่รอดในปัจจุบันสังคมไทยได้แบ่งแยกออกอย่างเห็นได้ชัดระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540: 35) ได้ให้ความหมายของความเป็นไทยว่า หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ภาควุมิใจและสำนึกในความเป็นคนไทยที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองพร้อมที่จะปฏิบัติ ปกป้องและสืบทอด อีกทั้งเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จากความหมายของความเป็นไทยอาจสรุปได้ว่า ความเป็นไทย หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของไทย โดยมี ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย รวมทั้งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันหลัก ที่ควรปกป้องไว้ให้แก่ลูกหลานไทยต่อไป

2.1.3 ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทย

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 9) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทยว่า หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความรัก ห่วงแหนศิลปวัฒนธรรมไทยสามารถสืบทอดและเผยแพร่สิ่งที่แสดงถึงความเป็นไทย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 49) ได้กล่าวว่า การสร้างสังคมที่ภูมิใจในความเป็นไทยไม่ได้หมายความว่า ประเทศไทยมีความเป็นชาตินิยมจนไร้ขอบเขต แต่ในที่นี้หมายถึง สังคมที่คนในสังคมมีความภูมิใจและตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย อันเป็นเหตุให้ทุกคนมีจิตสำนึกรับผิดชอบร่วมกับประเทศของตน โดยยินดีที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมให้มีเสถียรภาพและเกิดการพัฒนายั่งยืนสู่คนรุ่นต่อไปได้ทั้งความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทย รวมทั้งความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

จากการศึกษาความหมายของความภูมิใจในความเป็นไทย สรุปได้ว่า ความภูมิใจในความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจที่แสดงถึงความตระหนัก เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญและพึงพอใจ ในเอกลักษณ์ของไทย เป็นความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทย

2.2 ลักษณะที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย

2.2.1 ลักษณะที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย

วีระ อัมพันธุ์ (2526: 61-69) ได้กล่าวถึงลักษณะที่แสดงความเป็นไทยดังต่อไปนี้

1. เพลง ได้แก่ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี เรามีเพลง 2 เพลงนี้ไว้ให้คนไทยร้อง และแสดงความเคารพ
2. ความเป็นอิสระ เสรี คือ ดำรงเอกราชในทุกด้านโดยไม่อยู่ในอำนาจการบังคับบัญชาของชาติใด

3. พระราชพิธี เราชัดความเป็นไทยได้อีกทางหนึ่ง เพราะเรามีพระราชพิธีซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจของคนไทยเราเองและเป็นที่ซาบซึ้งนิยมชมชื่นของชาวต่างประเทศ เช่น พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีพืชมงคล พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นต้น

4. พิธีกรรม ที่แสดงถึงความเป็นไทยที่เห็นที่สำคัญ ได้แก่ พิธีบวช พิธีแต่งงาน และพิธีทำบุญศพ

5. ศิลปะประจำชาติ มีหลายสาขา เช่น นาฏศิลป์ซึ่งเป็นศิลปะประเภทสวยงามด้วยบทร่ายรำ และเครื่องประดับแพรวพราว ศิลปะการต่อสู้ ได้แก่ มวยไทย ฟันดาบ และกระบี่กระบอง ศิลปะที่ให้ความรู้สึกซาบซึ้งประทับใจในความไพเราะ เช่น ดนตรีไทย ศิลปะประเภทงานฝีมือ เช่น การแกะสลักไม้ หิน และเครื่องเงิน ศิลปะประจำชาติเหล่านี้แสดงถึงความเป็นไทยให้เห็นอย่างชัดเจน ควรช่วยกันรักษา และบำรุงไว้ให้เป็นศักดิ์ศรีโดยเผยแพร่ให้ชาวต่างชาติมีโอกาสได้รู้จักประเทศไทยจากการชมศิลปะประจำชาติเรา

6. ชีวิตจิตใจของคนไทย ลักษณะเด่นของคนไทยที่แสดงออก คือ สามัคคีกันในยามที่บ้านเมืองคับขัน รักสงบ รักความเป็นอิสระ มีความอดกลั้น ต้อนรับขับสู้ด้วยอัธยาศัยไมตรี มีความกตัญญูกตเวที เล็งเห็นการณ์ไกล รู้จักใช้วิธีการประสานประโยชน์ และให้อภัย

7. การรักษาประเพณี คนไทยมีความภาคภูมิใจในประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดมาแต่โบราณ เช่น ประเพณีเดือน 11 ประเพณีเดือน 12 ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

กรมศิลปากร และคณะ (2543: 10-11) ได้กล่าวถึง ลักษณะทั่วไปของศิลปวัฒนธรรมไทย และประเพณีไทย ไว้ดังนี้

ชาติไทยเป็นชาติที่เก่าแก่มากมีศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของตนมาตั้งแต่โบราณ ไม่ว่าจะเป็นภาษา วรรณคดี ศิลปวัตถุ ดนตรี อาหารการกิน ธรรมเนียมการแสดงความเคารพ อย่างไรก็ตาม คนไทยก็ยังคงยอมรับเอาศิลปวัฒนธรรมของชนชาติอื่นเข้ามาไว้ด้วย โดยเราดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย ทำให้ศิลปวัฒนธรรมที่เรานำมาจากชาติอื่น กลายเป็นศิลปวัฒนธรรมของชนชาติไทยไป ถึงแม้จะมีเค้าเดิมอยู่บ้างแต่ก็ไม่เหมือนของเดิมเลยทีเดียว ดังเช่น พระพุทธศาสนา ภาษา วรรณคดี สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ วิธีการดำเนินชีวิต เป็นต้น

ประเพณีของไทยส่วนใหญ่มีที่มาจากคำสอน หรือความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ และสภาพภูมิประเทศของไทยก็มีส่วนกำหนดรูปแบบของประเพณีด้วย จึงทำให้ประเพณีไทยมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของสังคมไทยในแต่ละยุคสมัย ประเพณีไทยจึงแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องด้วยนอกจากญาติมิตร เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ประเพณีบวช ประเพณีแต่งงาน ประเพณีงานศพ เป็นต้น

2. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล คือ ประเพณีที่เกี่ยวกับบุคคลทั่วไปในชาติมาทำร่วมกัน ส่วนใหญ่มักทำคล้ายคลึงกันทั้งประเทศ ได้แก่ ประเพณีทำบุญขึ้นปีใหม่ ประเพณีทำบุญตรุษ ประเพณีทำบุญสงกรานต์ ประเพณีทำบุญวันสารท ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

3. ประเพณีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา คนไทยกว่าร้อยละ 90 นับถือพระพุทธศาสนามาเป็นเวลานานหลายร้อยปีมาแล้ว พระพุทธศาสนาจึงเป็นบ่อเกิดของประเพณีเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาดังต่อไปนี้ ประเพณีวันเข้าพรรษา ประเพณีวันออกพรรษา ประเพณีวันวิสาขบูชา ประเพณีวันมาฆบูชา เป็นต้น

4. ประเพณีทางราชการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ราชพิธี เป็นพิธีหลวงสำหรับพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะจัดขึ้นประจำตามประเพณีที่มีมาแต่โบราณ และในวาระพิเศษตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า พระราชพิธีที่สำคัญ ได้แก่ พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น

4.2 รัฐพิธี เป็นพิธีที่รัฐบาลหรือทางราชการเป็นผู้จัดทำ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธี รัฐพิธีที่สำคัญ ได้แก่ พิธีพืชมงคลแรกนาขวัญ พิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

ภิรมย์ ศรีเพชร (2540: 1) ได้จำแนกเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่ควรปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชน เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. มรดกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สถาบันหลักที่สำคัญ 3 สถาบัน ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่คนไทยจงรักภักดี นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่บ่งบอกความเป็นไทยที่ชัดเจน คือ ภาษาไทย ภูมิปัญญาไทย มารยาทไทย ฯลฯ

2. คุณธรรมของความเป็นไทย ได้แก่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักเด็กและผู้ใหญ่ ความกตัญญูรู้คุณ ความมีน้ำใจ ความประหยัด และนิยมไทย

จะเห็นได้ว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นไทย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของไทย ได้แก่ ภาษาไทย ภูมิปัญญาไทย กิริยามารยาทไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย ชีวิตจิตใจและคุณธรรมของความเป็นไทยที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตไทย

2.2.2 พฤติกรรมบ่งชี้ความภูมิใจในความเป็นไทย

คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม (2529: 91-92,100-101) ได้เสนอแนะพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับความเป็นไทยที่ควรปลูกฝังแก่คนไทยไว้ 3 ประการ

1. ความเป็นไทยทางวัตถุในรูปของเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ที่อยู่ เครื่องเรือน ภาษา อาหารและศิลปะ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ภาพวาดลายไทย

2. ความเป็นไทยทางการกระทำหรือความประพฤติ ซึ่งเป็นลักษณะท่าทางการปฏิบัติ การพูดจาที่มีระเบียบประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น ลักษณะการทักทายกัน ผู้มีอาวุโสจำเป็นต้องยกมือไหว้ทำความเคารพผู้ใหญ่ ชมราวาสไหว้พระสงฆ์ เด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหลัง ไม่หยิบของข้ามผู้ใหญ่ ฯลฯ

3. ความเป็นไทยทางความรู้และความคิด หรือจะพูดว่าความเป็นไทยทางใจก็ได้ เช่น ความรักในเอกราชไม่ยอมเป็นข้าหรือเมืองขึ้นต่างชาติ ความนิยมไทย หรือความมีชาตินิยมอย่างลึกซึ้ง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541: 6) ได้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความเป็นไทย โดยวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. การใช้ภาษาไทยถูกต้อง ชัดเจน
2. ความนิยมไทย ใช้ของไทย
3. การมีส่วนร่วม เผยแพร่ และอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย
4. ความชื่นชมในศิลปะไทย
5. การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาประยุกต์ใช้ ในวิถีชีวิต
6. การปฏิบัติตามมารยาทไทย
7. ร่วมกิจกรรมที่สำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 16-17) ได้กำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ความภูมิใจในความเป็นไทยไว้ดังนี้

1. ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้
 - 1.1 ออกเสียงสระ พยัญชนะ ได้ถูกต้องชัดเจน
 - 1.2 เขียนได้ถูกต้องตามหลักภาษา
 - 1.3 ใช้คำพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานภาพของบุคคล
2. ใช้สินค้าไทยและนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้
 - 2.1 ใช้สินค้าพื้นบ้านในท้องถิ่น
 - 2.2 ใช้สารสกัดธรรมชาติแทนสารเคมี
 - 2.3 ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย
3. อ่อนน้อมถ่อมตนและมีความเคารพผู้ใหญ่ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้
 - 3.1 ใช้คำสุภาพ

3.2 แสดงกิริยาอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่

3.3 รับฟังคำแนะนำของผู้ใหญ่

4. ร่วมกิจกรรมที่สำคัญที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้

ดังนี้

4.1 ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ

4.2 ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา

4.3 ร่วมกิจกรรมถวายพระพรในโอกาสต่าง ๆ

5. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

5.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย

5.2 ร่วมงานประเพณีไทย

5.3 ทัศนศึกษาแหล่งโบราณคดี

นพดล กรรณิกา และคนอื่น ๆ (2548:2-4) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถสรุปประเด็นเนื้อหาที่สำคัญในการสร้างตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย หมายถึง สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย ได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม รวมทั้งเอกลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย เช่น ธงชาติ การไหว้ ชุดไทย ภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วรรณกรรม วรรณคดีไทย สถาปัตยกรรมไทย จิตรกรรมแบบไทย ประติมากรรม ศิลปะหัตถกรรม ประเพณีไทย ประเพณีพื้นบ้าน เพลงชาติไทย นาฏศิลป์ไทย เครื่องดนตรีไทย ศิลปะดนตรีพื้นบ้าน มวยไทย ตะกร้อไทย การแพทย์แผนไทย เป็นต้น

2. ความภูมิใจในวิถีชีวิตความเป็นไทย หมายถึง ทัศนคติต่อวิถีการดำรงชีวิตทั้งในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมไทย เช่น ความเป็นมิตรต่อคนไทยด้วยกันและคนต่างชาติจากทุกประเทศ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามวิกฤติ เป็นต้น การดำรงชีวิต เช่น การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในความหลากหลายเชื้อชาติ การอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน การเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ เป็นต้น อาหารการกิน เช่น การทานอาหารรสจัด ความหลากหลายของรสชาติอาหารและผลไม้ไทย เป็นต้น นิสัยและบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของคนไทย เช่น การมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การเคารพคนที่อาวุโส ความกตัญญูต่องานที่ต่อผู้มีพระคุณ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความรักอิสระ เสรีภาพ การรักพวกพ้อง

3. ความภูมิใจในการปกครอง การเมือง ระบบสังคมไทย และทรัพยากรของประเทศ หมายถึง ความรู้สึกภูมิใจในโครงสร้างของระบบต่าง ๆ ภายในสังคมไทย ได้แก่ สถาบัน

พระมหากษัตริย์ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระบบการศึกษา เช่น ความเป็นเอกราช การปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพ กฎหมายไทย ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นต้น รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ เช่น น้ำ ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

จากพฤติกรรมบ่งชี้ความภูมิใจในความเป็นไทยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นไทยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และตัวชี้วัดความภูมิใจในความเป็นไทยของ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา มาใช้ในการกำหนดลักษณะความภูมิใจในความเป็นไทยเพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ลักษณะ ได้แก่

1. ความภูมิใจในภาษาไทย
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย
3. ความภูมิใจในกีฬามารยาทไทย
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย

3. การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

3.1 รูปแบบการวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ความภูมิใจในความเป็นไทยเป็นคุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย ดังนั้นก่อนที่จะสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย ควรเข้าใจธรรมชาติของการวัดคุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย (ภัทรา นิคมานนท์, 2538: 151-152) ดังนี้

1. การวัดทางด้านจิตพิสัยเป็นการวัดทางอ้อม โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมทางกาย และวาทะที่เราคาดว่าเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึก การวัดทางจิตใจ ผู้วัดจะใช้วิธีกระตุ้นหรือเร้าให้บุคคลเกิดความคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่นำไปกระตุ้น แล้วจะสนใจลักษณะพฤติกรรมที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก
2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัยมีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ทำให้เกิดความลำบากในการอธิบายทั้งในแง่ของปริมาณและคุณภาพ จึงต้องมีการพัฒนาเทคนิคและวิธีการประเมินผล
3. การวัดด้านจิตพิสัยมีความคลาดเคลื่อนได้ง่าย เนื่องจากอารมณ์หรือความรู้สึกอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และเงื่อนไข วุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้ถูกวัด การวัดด้านจิตพิสัยจึงต้องใช้เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นสูง

4. การวัดด้านจิตพิสัยไม่มีถูก-ผิด เหมือนข้อสอบวัดด้านพุทธิพิสัย คำตอบของผู้ถูกวัด เพียงแต่บอกให้ทราบว่าคุณถูกวัดได้ประสพกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ กำหนดให้ เขาจะตัดสินใจเลือกกระทำอย่างไร สิ่งที่เขาเลือกกระทำจะเป็นเพียงตัวแทนของความคิด ความเชื่อในสิ่งที่คิดว่าเขาพร้อมที่จะประพฤติหรือปฏิบัติเท่านั้น

5. แหล่งข้อมูลในการวัดด้านจิตพิสัย สามารถวัดได้จากหลายฝ่าย ได้แก่ จากบุคคลที่เรา ต้องการวัด จากบุคคลผู้ใกล้ชิด และจากการสังเกตของผู้วัดเอง ซึ่งพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของบุคคล อาจไม่ใช่คุณลักษณะที่แท้จริงของเขาก็ได้

6. การวัดด้านจิตพิสัยต้องใช้สถานการณ์จำลองเป็นเงื่อนไขให้ผู้ถูกวัดตอบ ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรจึงจะให้แบบทดสอบหรือแบบวัดด้านจิตพิสัยมีผลการวัดตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออก ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ในสภาพที่เป็นปกติของบุคคลนั้น แบบทดสอบหรือแบบวัดทางจิตพิสัย ต้องการคุณลักษณะด้านความเที่ยงตรงตามสภาพ

7. แบบทดสอบหรือแบบวัดด้านจิตพิสัย มีจุดอ่อนที่ผู้ตอบสามารถบิดเบือนหรือหลอก ผู้ถามได้ โดยผู้ตอบมักตอบในลักษณะให้ดูเหมือนตนเองมีคุณลักษณะที่ดีในสายตาของผู้วัด ทำให้ ได้ผลการวัดที่ไม่เที่ยงตรง

8. การวัดด้านจิตพิสัย มีวิธีการวัดได้ 2 แบบ ได้แก่ แบบประเมินตนเอง โดยให้ผู้ถูกวัด ตอบแบบวัดประเภทต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดด้วยตนเอง โดยการสำรวจตนเองว่ามีความรู้สึก อย่างไรตามหัวข้อของคำถามนั้น ๆ แบบที่สอง เป็นการประเมินโดยผู้อื่น ซึ่งเป็นการวัดโดยผู้ประเมิน เป็นผู้วัดเองหรืออาจมอบหมายหรือกำหนดให้ เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง หรือเพื่อนครู ฯลฯ เป็นผู้ใช้เครื่องมือวัด

9. พฤติกรรมการแสดงออกของคุณลักษณะด้านจิตพิสัย มีทิศทางการแสดงออกได้สอง ทางในทางตรงกันข้าม เช่น รัก-เกลียด ชอบ-ไม่ชอบ ฯลฯ และมีความเข้มของระดับความรู้สึก เช่น สนใจมากที่สุด ค่อนข้างสนใจ เฉย ๆ ไม่ใคร่สนใจ ไม่สนใจเลย ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาเป็น พฤติกรรมที่สังเกตได้นั้น เป็นการแสดงความรู้สึกต่อเป้าหมาย เช่น ไม่ชอบวิชาคำนวณ รักคุณครู ขยัน อ่านหนังสือ ฯลฯ

ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 62; 258-278) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบที่นิยม ใช้ในการวัดทางจิตพิสัย ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต คือ การเฝ้ามองดูสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งที่ยากลำบากที่จะ สังเกตได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องวางแผนสังเกตเป็นบางเวลา ผู้สังเกตควรมีการรับรู้ที่ดี มีความ แม่นยำ จดจำสิ่งที่สังเกตได้อย่างดี เพื่อความแน่ใจในการวิจัยจึงควรรู้จักผู้สังเกตอย่างน้อย 2 คน เพื่อนำผลการสังเกตมาทดสอบความสอดคล้องกัน การวัดโดยวิธีนี้จะสามารถทำได้ดี ถ้าพฤติกรรมที่แสดง

ออกมาเป็นจริง ถ้าเสแสร้งยอมเชื่อถือไม่ได้ หรือถ้าไม่แสดงพฤติกรรมก็ไม่สามารถวัดได้ บางกรณีการสังเกตพฤติกรรมท่าทาง ก็เป็นสิ่งจำเป็น ถ้าสามารถนิยามพฤติกรรมท่าทางได้อย่างชัดเจนเพียงพอที่จะสังเกต จะเป็นประโยชน์จากผู้สังเกตอย่างมากและสามารถจะวัดพฤติกรรมได้ตรงตามความเป็นจริงมากกว่าเครื่องมืออื่น ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นการพูดจากับคนใดคนหนึ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้ที่สัมภาษณ์ต้องมีหลักจิตวิทยาในการพูด การถาม เพื่อให้ได้พฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่ต้องการทราบ การสัมภาษณ์ต้องสร้างความเป็นกันเองจึงจะได้ข้อมูลที่แท้จริง ควรสร้างคำถามที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงการตอบพฤติกรรมที่ต้องการนั้นได้ การสัมภาษณ์ควรเป็นการสัมภาษณ์แบบมาตรฐาน มีการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมาย คำถามมีคุณภาพ ความเชื่อมั่นสูง ความเที่ยงตรงสูง

3. การเขียนตอบ จะต้องมีตัวเร้าเป็นข้อความ ข้อคำถาม สถานการณ์ภาพ สถานการณ์ภาษา หรือเป็นภาพ แล้วแต่ความเหมาะสมในการนำเสนอ เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกออกมาอย่างตรงไปตรงมา บางทีเรียกว่าเป็นการรายงานตนเอง (self-report) ออกมา เครื่องมือวัดนี้มีชื่อเรียกได้หลายอย่างเช่น แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือมาตรวัด ฯลฯ แต่เครื่องมือวัดที่ถือว่าเป็นแบบมาตรฐานของการรายงานตนเองนี้ เป็นแนวการสร้างของเทอร์สโตน (Thurstone) กัตแมน (Guttman) ลิเคอร์ท (Likert) และ ออสกู๊ด (Osgood)

ลิเคอร์ท (องอาจ นัยพัฒน์. 2544 : 171-184 ; อ้างอิงจาก Renis Likert. 1967) เป็นผู้ทีเสนอวิธีสร้างมาตราส่วนประมาณค่าในช่วงราว ค.ศ. 1932 และเป็นที่รู้จักในหลาย ๆ ชื่อ อาทิ Likert Type Scale, Summated Rating Scale, Posteriori Approach และ Sigma Scale เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุดวิธีการหนึ่งเพราะสามารถสร้างได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เมื่อเทียบกับมาตรวัดอื่น ๆ ที่มีจำนวนข้อเท่ากัน และพัฒนาเพื่อใช้วัดความรู้สึกได้หลายอย่าง

3.1 รูปแบบของการเขียนข้อคำถาม มี 6 รูปแบบ ดังนี้

3.1.1 ประเภทข้อความเดี่ยว เป็นการถามเพื่อจะดูว่า ผู้ตอบมีสิ่งนั้นอยู่ในตัวหรือไม่ โดยมีข้อตกลงว่าผู้ตอบจะต้องตอบตามความเป็นจริง การเขียนข้อความจึงต้องให้เป็นตัวเร้าที่ดี โดยมากจะเป็นประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ มีใจความกะทัดรัด อาจเป็นข้อความธรรมดาหรือข้อความที่เป็นคำถามก็ได้

3.1.2 ประเภทข้อความคู่ เป็นการกำหนดคุณลักษณะอย่างน้อย 2 คุณลักษณะขึ้นไป แล้วนำข้อความที่เขียนอธิบายคุณลักษณะแต่ละอย่างมาเขียนเป็นคู่ ๆ ให้ผู้ตอบเลือกตอบที่มีลักษณะที่ตรงกับตนเองเพียงข้อความเดียว

3.1.3 ประเภทกำหนดตัวเลือกหลายตัว การเขียนข้อสอบแบบนี้มักเลือกคุณลักษณะที่ประกอบเป็นคุณลักษณะนั้น ๆ 3-5 คุณลักษณะ เมื่อนิยามแล้วนำมาเขียนพฤติกรรมคุณลักษณะนั้น ๆ จากนั้นนำมาจัดเป็นชุดละข้อ แล้วให้เลือกเอาคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งหรืออาจกำหนดให้เลือกชอบมากที่สุดคุณลักษณะหนึ่ง เลือกชอบน้อยที่สุดคุณลักษณะหนึ่ง

3.1.4 ประเภทสถานการณ์ สถานการณ์ หมายถึง การสร้างเหตุการณ์จำลอง อาจจะเป็นด้านภาษาหรือรูปภาพก็ได้ แล้วให้ผู้ตอบสมมติตัวเองเป็นตัวละครในสถานการณ์นั้น ๆ ถ้าพบเหตุการณ์ที่กำหนดให้จะทำอย่างไร ข้อสอบแบบนี้จะมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำถาม และส่วนที่เป็นคำตอบ การให้คะแนน กำหนดให้ตัวเลือกที่แสดงถึงคุณลักษณะนั้นมากที่สุด เป็น 2 คะแนน คุณลักษณะนั้นน้อยลงมา เป็น 1 คะแนน และไม่มีคุณลักษณะนั้นเลย ให้ 0 คะแนน บางกรณีอาจให้คะแนนเฉพาะตัวเลือกที่แสดงคุณลักษณะนั้นอย่างเดียว เป็น 1 คะแนน นอกนั้นไม่ให้คะแนน

3.1.5 ประเภทสถานการณ์ตอบใช่-ไม่ใช่ เป็นการเขียนสถานการณ์แล้วเลือกพฤติกรรมที่มีโอกาสเกิดขึ้นจากสถานการณ์นั้น แล้วให้ผู้ตอบ ตอบเพียงใช่ หรือไม่ใช่เท่านั้น จึงต้องพิจารณาการให้คะแนนไม่ดี และสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

3.1.6 ประเภทสถานการณ์หรือข้อคำถามเป็นภาพ การสร้างแบบวัดประเภทนี้ ต้องอาศัยคนมีฝีมือในการวาดภาพ มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด แยกเป็นพฤติกรรมให้ชัดเจนแล้วเขียนรูปตามพฤติกรรมที่กำหนดไว้

3.2 แบบการเขียนตัวเลือกในแต่ละข้อ มี 8 รูปแบบ ดังนี้

3.2.1 ใช้คำว่า ใช่ ไม่ใช่ (The Yes No item)

3.2.2 ใช้คำว่า ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่ (The Yes ? No item)

3.2.3 ใช้คำว่า ถูก ผิด (The True-False item)

3.2.4 ใช้คำว่า ชอบ ไม่ชอบ (The Like-Dislike item)

3.2.5 ใช้แบบการจัดลำดับความสำคัญ (Item with rating scales) จะใช้ตอบแบบไหนก็ได้ เพียงแต่จัดให้มีความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้ตอบจากน้อยที่สุด ไปหามากที่สุด อาจเป็นประเภท เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยมากที่สุด

3.2.6 แบบเจาะจง 3 ตัวเลือก เรียงลำดับ (Various trichotomous) โดยทั่วไปมักใช้คำเหล่านี้ เคย บางครั้ง ไม่เคย จริง ไม่แน่ใจ เท็จ และ เห็นพ้อง ไม่แน่ใจ ไม่เห็นพ้อง

3.2.7 แบบใช้ตัวเลือก 3 ตัว (Trichotomous item with choice) แบบนี้มีสถานการณ์หรือคำถามแล้วตามด้วยตัวเลือก 3 ตัวเสมอ สิ่งเขียนเป็นตัวเลือกจะต้องสามารถแปลได้ว่าตัวเลือกใดถ้ามีผู้เลือกจะมีคุณลักษณะใดหรือผู้เลือกอาจจะมีคุณลักษณะนั้นมากน้อยแตกต่างกัน

3.2.8 แบบตัวเลือกคู่ (Forced-choice item) แบบนี้แต่ละข้อจะมีตัวเลือก 2 ตัวเลือก แทนพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยแตกต่างกันมาจับคู่เพื่อผู้ตอบเห็นพฤติกรรมใดตรงกับตนเองมากที่สุดก็เลือกข้อนั้น หรืออาจมีคำถามหรือข้อความก่อน แล้วมีตัวเลือก 2 ตัว บังคับให้ผู้ตอบเลือกเพียงตัวใดตัวหนึ่ง ตามความรู้สึกของตนเอง

4. การใช้จินตนาการ (Projective technique) เป็นการเสนอสิ่งเร้าที่คลุมเครือเพื่อให้ผู้ตอบใช้จินตนาการอันเกิดจากสำนึกที่ซึมซับอยู่ในส่วนลึกของความรู้สึกในตัวคนแต่ละคน ว่าสิ่งเร้านั้นมีความหมายอย่างไรต่อเขา แต่ละคนจะมีความรู้สึกต่อสิ่งเร้าที่คลุมเครือนั้นแตกต่างกัน เทคนิคนี้สิ่งเร้าเป็นแบบไม่มีโครงสร้างโดยตรง การตอบจึงตอบได้แบบเสรีตามความรู้สึกส่วนลึกของบุคคล การแปลผลจึงยุ่งยากและซับซ้อน แบบวัดจินตนาการ ที่นิยมสร้าง มีดังนี้

4.1 คำสัมพันธ์ (Word Association) แบบทดสอบนี้จะกำหนดคำที่แสดงอารมณ์มาให้ข้อละคำถาม ผู้สอบหาคำที่สัมพันธ์กับคำนั้นมากที่สุด การอธิบายก่อนสอบเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ดำเนินการสอบจะต้องชี้แจงผู้สอบให้ดี ส่วนการแปลผลต้องศึกษาวิเคราะห์ให้ดี

4.2 การเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) แบบทดสอบนี้จะมีการเว้นช่องว่างไว้ให้เติม ในการแปลความหมาย จึงค่อนข้างเป็นอัตนัย จึงต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญศึกษาจากสิ่งประทับใจที่ผู้ตอบแสดงออกมา ซึ่งเกี่ยวกับเจตคติ อารมณ์ และความขัดแย้ง การแปลผล จึงเน้นความรู้สึกทั้งบวก หรือลบ ผู้ที่เขียนหนังสือไม่ได้ หรือ เด็กจะไม่สามารถวัดคุณลักษณะจากการเขียนเติมข้อความได้

4.3 การเติมเต็มเรื่องราว (Story Completion) ข้อสอบประเภทนี้ เป็นการเติมเรื่องราวให้สมบูรณ์ มีการกำหนดเรื่องราวที่มีปัญหา ยังไม่มีคำตอบ หรือยังไม่จบ เรื่องราวส่วนใหญ่จะทำให้เด็กจินตนาการต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งความมุ่งหมายที่จะสร้างเครื่องมือวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือวัดความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งเป็นการง่ายและสะดวกในการให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง

3.2 แนวทางการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท เพื่อนำไปสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ดังนี้

การสร้างมาตรวัดตามวิธีนี้ มุ่งประเมินความรู้สึกของบุคคลไปบนช่วงความรู้สึกของการวัดที่ต่อเนื่องกันว่าอยู่ในปริมาณความเข้มข้นระดับใด และมีทิศทางไปทางใด ดังนั้นการวัดจึงเริ่มด้วยการกำหนดข้อความ (Statement) ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการวัด แล้วให้ผู้ตอบประเมินความรู้สึกของ

ตนเองต่อข้อความนั้นไปบนมาตรวัดที่มีลักษณะเป็นช่วงของความรู้สึกที่มีระดับความเข้มข้นน้อยไปหามาก มีขั้นตอนในการสร้างมาตรวัดตามวิธีของลิเคอร์ท์ ดังนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด รวมทั้งคุณลักษณะของกลุ่มผู้ตอบว่ามีภูมิหลังอย่างไร เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ เพศ อายุ เป็นต้น

2. กำหนดนิยามและองค์ประกอบที่ต้องการวัด หลังจากที่มีการศึกษาเอกสารและใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมากำหนดเป็นนิยามและองค์ประกอบเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยกำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างข้อความในมาตรวัดต่อไป

3. การสร้างข้อความ ข้อความในมาตรวัดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

3.1 เป็นประโยคหรือวลีสั้น ๆ กระชับ ชัดเจน

3.2 ใช้ภาษาเหมาะสมกับกลุ่มผู้ตอบ เช่น ระดับการศึกษา เพศ และวัย เป็นต้น

3.3 ควรมีความคิดเดียวในแต่ละข้อความ และให้ได้ใจความสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น “การเรียนในชั้นเรียนและการพูดคุยกับเพื่อนทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข” ข้อความนี้ถามความรู้สึกของผู้ตอบสนองสองสิ่งพร้อมกัน ควรแยกคำถามเป็นสองข้อ

3.4 ควรหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นความจริงหรือสามารถตีความได้ว่าเป็นความจริง เช่น “รัฐบาลต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน”

3.5 หลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นคำขวัญหรือสุภาษิตที่รู้จักกันทั่วไป เช่น “รักษาตัวรอดเป็นยอดดี” เพราะผู้ตอบจะตอบทันทีตามความคุ้นเคยโดยไม่คิดให้ลึกซึ้ง

3.6 ควรหลีกเลี่ยงข้อความประโยคปฏิเสธโดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิเสธซ้อน

3.7 ควรใช้วลีหรือถ้อยคำที่แสดงถึงอารมณ์ เช่น ความรัก ความชอบ ความหวัง ความปรารถนา ความเกลียด ความกลัว เป็นต้น

3.8 ควรมีความหมายน่าสนใจ หรือมีลักษณะเกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันของผู้ตอบ เพื่อสร้างความสนใจในการตอบ

3.9 ควรระมัดระวังไม่ใช้ข้อความที่ถามตรงเกินไปโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว ควรใช้ศิลปะในการเขียนข้อความทางอ้อมเพื่อป้องกันการตอบแบบเสแสร้งของผู้ตอบ

4. การกำหนดจำนวนมาตราและลักษณะของข้อคำถาม

4.1 ปกติแล้วจำนวนมาตราของมาตรวัดนิยมใช้ 5 ระดับ ตามแบบดั้งเดิมที่ลิเคอร์ท์แนะนำไว้ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับต่อมาได้มีผลงานวิจัยหลายฉบับบ่งชี้ว่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรวัดมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเพิ่มจำนวนมาตรา อย่างไรก็ตาม การเพิ่มจำนวนมาตราจะก่อให้เกิดความยากลำบากต่อการประเมิน

ความรู้สึกของผู้ตอบไปบนช่วงของความรู้สึกว่าอยู่ในระดับใด นอกจากนี้ยังมีรายงานวิจัยบางฉบับเสนอให้เลิกใช้มาตราที่บอกความรู้สึกระดับกลาง (Neutral) เพราะไม่อาจจำแนกทิศทางความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งที่ต้องการวัดว่าอยู่ทางใดแน่ และปัญหาแนวโน้มการตอบเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) แต่ประเด็นดังกล่าวนี้ยังไม่เป็นที่ยุติ เพราะยังมีรายงานวิจัยบางส่วนชี้ว่า ไม่มีความแตกต่างมากมายนักระหว่างการใช่และไม่ใช้มาตรดังกล่าว นอกจากนี้ความต่อเนื่องของมาตรวัดตามแนวของลิเคอร์ท จากบวกไปลบจะต้องผ่าน 0 หรือ Neutral ดังนั้นหากไม่มี Neutral ย่อมไม่ใช่วิธีตามแนวคิดของลิเคอร์ท

4.2 ลักษณะของข้อความในมาตรวัด อาจเป็น ทางบวก ทางลบ หรือแบบผสมก็ได้ โดยทั่วไปมาตรวัดที่ประกอบด้วยข้อความที่มีลักษณะทิศทางเดียว (Monotonous scale) กล่าวคือ เป็นทางบวกหรือลบแบบใดแบบหนึ่ง จะมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบผสม แต่บางครั้งมาตรวัดที่เป็นแบบผสมจะมีประโยชน์ต่อการตรวจสอบความคงเส้นคงวาในการตอบของผู้ตอบและป้องกันความคุ้นเคยต่อกระบวนการตอบ เพราะผู้ตอบบางคนอาจตอบข้อความโดยมิได้คำนึงถึงเนื้อหาสาระที่ข้อความมุ่งถาม แต่ตอบเพื่อเสนอภาพพจน์ที่ดีของตนเท่านั้น ในทางปฏิบัติจริงผู้สร้างมาตรวัดจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาวะ เพศ อายุ หรือ ระดับการศึกษาของกลุ่มผู้ตอบและธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการวัดประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ

5. การกำหนดน้ำหนักคะแนน การให้น้ำหนักตัวเลือกนั้นมีหลายวิธีจะใช้วิธีใดก็ได้ ในระยะหลังลิเคอร์ทได้แนะนำให้ใช้วิธีการกำหนดตัวเลขโดยพลการ (Arbitrary weighting) method วิธีนี้เป็นการกำหนดโดยให้ตัวเลขเรียงค่าตามลำดับความสำคัญของตัวเลือก จะใช้ 0, 1, 2, 3, 4 หรือ 1, 2, 3, 4, 5 หรือ -2, -1, 0, 1, 2 ก็ได้เพราะคะแนนเฉลี่ยจะเปลี่ยนแปลง แต่ความแปรปรวนคงที่ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 93-96)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างเครื่องมือวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	น้อยที่สุด

4. การหาคุณภาพของแบบวัด

4.1 อำนาจจำแนก (Discrimination Index)

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของอำนาจจำแนก ดังนี้

รวีวรรณ ตังคนุรักษ์พันธ์ (2531: 84) กล่าวว่า อำนาจจำแนก เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่จำแนกคุณลักษณะของบุคคลสองกลุ่มที่แตกต่างกัน

สมนึก ภัททิยธนี (2537: 105) กล่าวว่า อำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถในการจำแนกข้อสอบ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543: 130) กล่าวว่า อำนาจจำแนก เป็นคุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีคุณลักษณะที่ต่างกันในเรื่องที่ต้องการศึกษา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 299) กล่าวว่า อำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถในการแยกลักษณะคน 2 กลุ่มได้ คือ แยกคนที่มีคุณลักษณะนั้นสูง กับคนที่มีคุณลักษณะนั้นต่ำได้

อรพินทร์ ชูชม (2545: 259) กล่าวว่า อำนาจจำแนกเป็นคุณลักษณะรายชื่อ ที่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลตามลักษณะที่ต้องการวัดได้

จากความหมายของอำนาจจำแนกข้างต้นที่กล่าวมา สรุปได้ว่า อำนาจจำแนก หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถจำแนกลักษณะที่ต้องการวัดของบุคคล ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

การหาค่าอำนาจจำแนกมีอยู่หลายแบบ ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของคะแนนที่ได้จากการวัดนั้น ๆ การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเป็นรายชื่อสำหรับแบบวัดทางด้านจิตพิสัย มีดังนี้

วิธีที่ 1 ดัชนีพอยท์ไบเซรียล (Point-Biserial Index) เป็นลักษณะสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว หรือ 2 กลุ่มคะแนน โดยมีข้อตกลงว่า คะแนนกลุ่มหนึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง (Continuous Variable) และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นแบบค่าไม่ต่อเนื่อง (Dichotomous Variable) การให้คะแนนทำถูกต้อง 1 คะแนน และทำผิดได้ 0 คะแนนเท่านั้น

วิธีที่ 2 ดัชนีสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีข้อตกลงว่า กรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1 2 3 หรือ 1 2 3 4 หรือมากกว่านั้น คะแนนมากมักเป็นลักษณะเห็นด้วยอย่างมาก หรือมีคุณลักษณะนั้นอยู่อย่างมาก เมื่อผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่มีคะแนนมาก ย่อมได้คะแนนรวมมากด้วยลักษณะของคะแนน 2 อย่างขึ้นลงตามกัน แสดงว่าข้อนั้นจำแนกได้ แต่ถ้าไม่ขึ้นลงตามกัน แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกไม่ดี หรืออาจขึ้นลงกลับกันแปลว่าข้อสอบไม่ดี ไม่ควรนำมาใช้ หรือควรนำมาปรับปรุง และควรตรวจสอบการให้คะแนนให้ดี การทดสอบนัยสำคัญของค่าอำนาจจำแนกสามารถตรวจสอบได้จากตารางทดสอบค่าวิกฤตของ r แบบเพียร์สัน

วิธีที่ 3 อำนาจจำแนกการทดสอบที (t-test Index) การใช้ดัชนีนี้เสนอโดย A.L.Edwards ใช้ในกรณีคะแนนแสดงความรู้สึกแต่ละข้อมีมากกว่า 1 คะแนน แต่ละข้อควรให้คะแนนเท่ากัน โดยหลักการ คือ พยายามหาความแตกต่างของคะแนนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ เพื่อดูว่าข้อนั้น ๆ ได้คะแนนเป็นไปตามสภาพจริงหรือไม่ ตามทฤษฎีผู้ที่ได้คะแนนสูงควรทำข้อนั้นได้คะแนนสูง ผู้ได้คะแนนรวมต่ำควรทำข้อนั้นได้คะแนนต่ำ ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำก็จะต่างกัน ข้อนั้นก็ถือว่าจำแนกคนได้ แต่ในทางปฏิบัติคะแนนกลุ่มสูงกับคะแนนกลุ่มต่ำอาจไม่แตกต่างกัน หรือนัยกลับกัน คือกลุ่มต่ำอาจอยู่สูงกว่ากลุ่มสูง กรณีนี้อำนาจจำแนกใช้ไม่ได้ อำนาจจำแนกแบบที (t-test Index) ที่ควรยอมรับ คือ 1.750 ตามแนว Edwards หมายถึง ถ้าคำนวณค่าอำนาจจำแนกได้เท่ากับหรือสูงกว่า 1.750 ถือว่าใช้ได้ แต่ถ้าค่า t น้อยกว่าเกณฑ์แปลว่าใช้ไม่ได้ ต้องแก้ไขปรับปรุง ในกรณีค่า t เป็นลบ (-) และถึงค่าตัวเลขจะสูงกว่าเกณฑ์ ถือว่าใช้ไม่ได้เช่นกันเพราะเป็นผลกลับกัน คือกลุ่มสูงได้คะแนนต่ำ กลุ่มต่ำได้คะแนนสูง ถ้าไม่ยึดตามเกณฑ์ของ Edwards ก็สามารถหาค่า t แล้วไปเปิดตารางทดสอบค่า t และ df กำหนดนัยสำคัญ และเป็นการทดสอบทิศทางเดียว ถ้าผลออกมาค่า t มีระดับนัยสำคัญที่ระดับที่ต้องการ ก็สามารถนำค่าอำนาจจำแนกไปใช้ได้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 302-306)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาอำนาจจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item-total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4.2 ความเที่ยงตรง (Validity)

ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบเป็นสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือวัด ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2520: 126) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง คือ ความสามารถของแบบวัดในการที่จะวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

อนันต์ ศรีโสภณ (2525: 43) กล่าวว่า แบบทดสอบใดที่มีความเที่ยงตรง หมายถึง แบบวัดนั้น สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

วิรัช วรรณรัตน์ (2532: 49) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงเป็นความสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้ตรงจุด ถูกต้องแม่นยำ ครบถ้วน และผลที่ได้จากการวัดตรงตามเป้าหมาย หรือ ความต้องการในการดำเนินการนั้น ๆ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 246) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงเป็นความสามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ศิริชัย กาญจนวาสี; และคนอื่น ๆ. (2544: 73) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงเป็นความถูกต้องแม่นยำของแบบวัดในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 89) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงเป็นความสามารถวัดในสิ่งที่ผู้วัดต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง

อรพินทร์ ชูชม (2545: 335) กล่าวว่า ความเที่ยงตรง เป็นคุณสมบัติที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงจุด

จากความหมายของความเที่ยงตรงที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความเที่ยงตรง หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่วัดได้ตรงกับคุณลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ความเที่ยงตรงเป็นความใกล้เคียงกันระหว่างค่าที่วัดได้กับค่าที่แท้จริง ถ้าผลการวัดได้มีค่าใกล้เคียงกับค่าที่แท้จริงเพียงใด ก็ถือว่าการวัดมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้นเพียงนั้น ความเที่ยงตรงจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของแบบวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2544: 74)

ความเที่ยงตรงจำแนกตามลักษณะ หรือจุดประสงค์ของการวัดได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หมายถึง เครื่องมือที่สามารถวัดได้ตามเนื้อหาที่ต้องการวัด ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำแนกได้ 2 ชนิด คือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเหตุผล (Logical Validity) เป็นความเที่ยงตรงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือไม่

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นความเที่ยงตรงที่เหมาะสมกับแบบวัดด้านความรู้สึก (Affective Domain) ก่อนสร้างข้อสอบ จะต้องนิยามสิ่งที่จะวัดให้ชัดเจนก่อน หลังจากนั้นจึงจะสร้างข้อสอบหรือข้อความให้สอดคล้องกับที่นิยามไว้แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อสอบหรือข้อความแต่ละข้อว่าสร้างตรงตามที่นิยามไว้หรือไม่ ถ้าสร้างได้ตรงตามที่นิยามไว้ ก็แสดงว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทางด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ

2. ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-Related Validity) หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่เอาผลการวัดของแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ที่ต้องการ จำแนกได้ 2 ชนิด คือ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึง ความเที่ยงตรงที่นำผลการวัดของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในสภาพปัจจุบัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 251) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบกับคะแนนเกณฑ์จากเครื่องมืออื่นที่สามารถใช้บ่งบอกสถานภาพปัจจุบันของลักษณะที่มุ่งวัดนั้นได้ เครื่องมือทั้งสองทำการวัดในเวลาเดียวกัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทางบวกที่สูง แสดงถึงคะแนนจาก

แบบสอบ สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ที่ดีของสถานภาพของลักษณะที่มุ่งวัดนั้น (ศิริชัย กาญจนวาสี; และคนอื่น ๆ. 2544: 83)

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) หมายถึง ความเที่ยงตรงที่ได้มาจากการเอาผลการวัดของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปคำนวณหาความสัมพันธ์กับเกณฑ์ในอนาคต เพื่อที่จะเอาผลการสอบไปพยากรณ์ผลความสำเร็จในอนาคต (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 257) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบกับคะแนนจากเกณฑ์จากเครื่องมือที่สามารถบ่งบอกผลสำเร็จของลักษณะที่มุ่งวัดในอนาคต เนื่องจากเครื่องมือหนึ่งต้องทิ้งช่วงเวลาทำการวัดในเวลาต่อมาเพื่อให้ได้คะแนนเกณฑ์อนาคต (ศิริชัย กาญจนวาสี; และคนอื่น ๆ. 2544: 84)

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) หมายถึง การมองข้อคำถามของแบบวัดโครงสร้างหรือแนวคิดทฤษฎีใดจากผลการตอบข้อคำถามของแบบวัดนั้น ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างพิจารณาผลการตอบว่าเป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยพิจารณาจากสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามของแบบวัดฉบับนั้นกับฉบับอื่นที่พิสูจน์มาแล้ว ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มี 4 แบบ ดังนี้

3.1 วิธีหาสหสัมพันธ์ เป็นวิธีที่ค่อนข้างง่าย เมื่อสร้างแบบวัดเสร็จแล้วก็ต้องหาเครื่องมือมาตรฐานที่สร้างดีและวัดโครงสร้างเดียวกัน นำมาสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ทั้งสองฉบับแล้ว นำคะแนนสองกลุ่มมาหาสหสัมพันธ์กัน ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญ ก็แสดงว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นมีโครงสร้างเดียวกับข้อสอบมาตรฐาน นอกจากนี้แล้วสามารถหาค่าสหสัมพันธ์โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละส่วนย่อย หรือแต่ละจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับคะแนนรวมของแบบทดสอบ แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละส่วนกับคะแนนรวมเป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ถ้าพบว่ามีความสัมพันธ์ภายในสูงก็แสดงว่าแบบทดสอบนั้นได้วัดลักษณะที่ต้องการวัดได้ (สุนันท์ ศลโกสุม. 2525: 289)

3.2 การวิเคราะห์หลายคุณลักษณะหลายวิธี (Multitrait-Multimethods: MTMM) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรวิธีวัดต่าง ๆ กับคุณลักษณะ (Trait) ต่าง ๆ ในการวัดเป้าหมายอย่างหนึ่ง วิธีการวัดนั้นแต่ละเป้าหมายอาจวัดได้หลายวิธี ขณะเดียวกันในเป้าหมายเดียวกันอาจแบ่งออกเป็นการวัดหลายคุณลักษณะ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะได้เป็นค่า R หรือค่า r เกิดจากการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ (Pearson Product Moment) ธรรมดา ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แปลผล ได้ 3 อย่างคือ

3.2.1 ความเชื่อมั่น (Reliability) ดูได้จากค่าสหสัมพันธ์ในเส้นทแยงมุม คือ ค่า r ซึ่งเป็นผลมาจากใช้คุณลักษณะเดียวกัน วิธีเดียวกัน (monotrait-monomethod : MM) บางทีเรียกว่า reliability diagonals ซึ่งก็คือ ความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ นั่นเอง

3.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) เป็นการวัดในคุณลักษณะเดียวกันด้วยแบบวัดชนิดเดียวกัน หรือต่างชนิด จะมีค่าสหสัมพันธ์กันสูง ค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนเป็นผลมาจากค่าสหสัมพันธ์ภายในที่เกิดจากคุณลักษณะเดียวกัน แต่ใช้วิธี (แบบทดสอบ) ต่างกัน (Same trait using different method)

3.2.3 ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) เป็นการวัดในลักษณะที่ต่างกันด้วยแบบวัดชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน จะมีค่าสหสัมพันธ์กันต่ำ ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกเป็นผลมาจากค่าสหสัมพันธ์ภายในที่เกิดจากคุณลักษณะต่างกัน และใช้วิธีต่างกัน (different trait using different methods) หรืออาจเกิดจากคุณลักษณะต่างกันและใช้วิธีเหมือนกันก็ได้ ค่าสหสัมพันธ์จะน้อย เพราะสิ่งที่ต่างกันไปหาค่าสหสัมพันธ์กันย่อมไม่เกี่ยวข้องกันถ้าแบบวัดคุณลักษณะต่างกันไปสัมพันธ์กันก็แปลว่าแบ่งแยกหรือจำแนกไม่ได้

3.3 วิธีเปรียบเทียบกลุ่มรู้ชัด (Known Group Technique) เครื่องมือวัดที่ดีต้องจำแนกสิ่งที่ต้องการวัดได้เด่นชัด ระหว่างกลุ่มที่มีคุณลักษณะนั้นอยู่มากอย่างชัดเจน และกลุ่มที่ไม่มีคุณลักษณะนั้นอยู่เลย หรือมีอยู่น้อยมากอย่างชัดเจน การหาความเที่ยงตรงแบบนี้ ต้องนิยามสิ่งที่วัดให้ชัดเจน แล้วเลือกวิธีเขียนข้อสอบ เพื่อวัดสิ่งนั้นหรือคุณลักษณะนั้น แล้วตรวจสอบข้อคำถามหรือข้อความให้ดีกว่าก่อนว่าใช้ได้ จากนั้น จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะนั้นสูงหรือมีมาก อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะนั้นอยู่น้อยมาก สุดท้ายจึงนำเครื่องมือวัดไปสอบวัดกับกลุ่มทั้งสอง ถ้าต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็ถือว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 318-324)

3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นเทคนิคทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ เพื่อหาลักษณะร่วมกันของชุดตัวแปรเหล่านั้น ลักษณะร่วมกันนี้เรียกว่าตัวประกอบ (factor) ซึ่งคาดว่ามิตีพิลต่อคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวแปร หรือเป็นลักษณะที่ใช้อธิบายความผันแปรร่วมของกลุ่มตัวแปร (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 129) อาจกล่าวได้ว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นการพิสูจน์ว่า ข้อสอบแต่ละข้อเมื่อสอบแล้วจะมีข้อมูลทางตัวเลขยืนยันได้ใหม่ว่า วัดคุณลักษณะใด วัดคุณลักษณะเดียวกัน หรือวัดที่คุณลักษณะ เป็นไปตามการวัดคุณลักษณะ เมื่อเขียนข้อสอบตั้งแต่แรกหรือไม่ เพื่อพิสูจน์โครงสร้างของข้อสอบว่าเป็นแบบใด เป็นไปตามโครงสร้างหรือทฤษฎีที่ตั้งไว้หรือไม่ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 325) หรือการที่ผู้วิจัยต้องการทราบว่าเครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ในการวัดสิ่งต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่สร้างเองหรือขอใช้

จากคนอื่นก็ตาม วัดอะไรร่วมกันบ้าง (เมืองค์ประกอบอะไรบ้าง) หรือการที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือตาม ทฤษฎีหรือแนวคิดอย่างหนึ่ง ต้องการทราบว่าเป็นจริงจะปรากฏผลตรงตามทฤษฎีหรือแนวคิด นั้นหรือไม่ ก็นำเอาเครื่องมือหรือเทคนิคนั้น ไปใช้วัดกับกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา แล้วนำเอาผลการวัดมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคของการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบจะปรากฏค่าที่สำคัญ คือสัดส่วนของความแปรปรวนแต่ละตัวที่อธิบายองค์ประกอบ (Communality) ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนที่แต่ละด้านแบ่งให้กับแต่ละองค์ประกอบ เป็นส่วนที่ชี้ถึงว่า องค์ประกอบนั้นร่วมกับตัวอื่นมากน้อยเพียงใด ค่าไอเกน (Eigenvalue) เป็นผลรวมกำลังสองของ สัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบร่วมในแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 1 จึงถือว่าเป็น องค์ประกอบหนึ่ง ๆ ที่แท้จริง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เป็นค่าน้ำหนักในแต่ละ องค์ประกอบที่แต่ละด้านวัดในองค์ประกอบนั้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2543: 160-161)

วัตถุประสงค์สำคัญของการวิเคราะห์องค์ประกอบมี 2 ประการ

1. เป็นการใช่วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบที่ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จะใช้ในการสำรวจข้อมูล กำหนดองค์ประกอบ อธิบายความ แปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปร เมื่อผู้วิจัยไม่มีหลักฐานอ้างอิงเพียงพอ สำหรับกรอบของสมมติฐาน เกี่ยวกับจำนวนองค์ประกอบ ภายใต้ข้อมูลที่สอบวัดได้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2541: 32) ผลจากการ วิเคราะห์องค์ประกอบจะช่วยให้นักวิจัยลดจำนวนตัวแปรลงและได้องค์ประกอบ ซึ่งทำให้เข้าใจ ลักษณะของข้อมูลได้ง่าย และสะดวกในการแปลความหมาย รวมทั้งได้ทราบแบบแผน และโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของข้อมูลด้วย (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 123)

2. เป็นการใช่วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับแบบแผน และโครงสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งเป็นการศึกษาว่าองค์ประกอบร่วมคู่ใดมีความสัมพันธ์กัน ตัวแปรที่สังเกตได้ตัวใด ได้รับผลจากองค์ประกอบร่วมตัวใด ตัวแปรที่สังเกตได้ตัวใดได้รับผลจากองค์ประกอบเฉพาะคู่ใดมี ความสัมพันธ์กันโดยวิธีการนี้จะอาศัยการทดสอบทางสถิติที่มีข้อมูลช่วยยืนยัน (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2541: 32) กรณีนี้ นักวิจัยต้องมีสมมติฐานอยู่ก่อนแล้วและใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อตรวจสอบ ว่าข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับสมมติฐานเพียงใด (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 123)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor Analysis) มีขั้นตอน การวิเคราะห์ ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 150-156) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มี ขั้นตอน 4 ขั้นตอน เหมือนกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ต่างกันตรงที่การเตรียม

ข้อมูลตามแบบวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงสำรวจแล้ว ยังต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลและระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลก่อนจะวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยัน มีโมเดล 4 แบบ ได้แก่ โมเดลการวัดองค์ประกอบเดี่ยวคอนเจเนอริค โมเดลการวัดพหุองค์ประกอบคอนเจเนอริค โมเดลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบ และโมเดลหลากหลายลักษณะหลายวิธี นักวิจัยต้องสร้างโมเดล โดยมีทฤษฎีและหลักฐานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องสนับสนุน เมื่อได้โมเดลแล้วจึงนำมากำหนดข้อมูลจำเพาะที่นักวิจัยต้องกำหนดจำเพาะเพื่อใส่เป็นข้อมูลให้โปรแกรมลิสเรลทำงาน ข้อมูลจำเพาะที่นักวิจัยต้องกำหนดตามโมเดลมีดังนี้

1.1 จำนวนองค์ประกอบร่วม

1.2 ค่าความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างองค์ประกอบร่วมหรือค่าของสมาชิกในเมตริกซ์ PH ของโปรแกรมลิสเรล

1.3 เส้นทางแสดงอิทธิพลระหว่างองค์ประกอบร่วม K และตัวแปรสังเกตได้ X หรือ ค่าของสมาชิกในเมตริกซ์ LX ของโปรแกรมลิสเรล

1.4 ค่าความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างเทอมความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ X หรือค่าของสมาชิกในเมตริกซ์ TD ของโปรแกรมลิสเรล

2. การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยัน

2.1 เงื่อนไขจำเป็นของการระบุได้พอดี คือ เมื่อจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่ามีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกในเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม

2.2 เงื่อนไขพอเพียงของการระบุได้พอดี กฎที่ใช้เป็นเงื่อนไขพอเพียงของการระบุได้พอดี คือเมตริกซ์ PH ต้องเป็นเมตริกซ์สมมาตร และเป็นบวกแน่นอน เมตริกซ์ TD ต้องเป็นเมตริกซ์แนวทแยง และเมตริกซ์ LX ต้องมีค่าลำดับขั้นเท่ากับจำนวนองค์ประกอบด้วยหนึ่ง

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมลิสเรล มีส่วนที่แตกต่างจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ดังนี้

1. เมตริกซ์ LX ซึ่งเป็นค่าประมาณพารามิเตอร์น้ำหนักองค์ประกอบ พร้อมด้วยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสถิติค่า t โปรแกรม SPSS ไม่มีการวิเคราะห์ในส่วนนี้

2. เมตริกซ์ PH ซึ่งเป็นเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ค่าพารามิเตอร์นอกแนวทแยงในเมตริกซ์ PH จะมีค่าเป็นศูนย์ทั้งหมด เมื่อกำหนดโมเดลองค์ประกอบให้เป็นอิสระต่อกัน

3. เมตริกซ์ TD ซึ่งเป็นเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนและกำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ กรณีความคลาดเคลื่อนไม่สัมพันธ์กัน เมตริกซ์ TD จะเป็นเมตริกซ์แนวทแยง และค่าพารามิเตอร์รวมกับค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณจะมีค่าเป็นหนึ่ง นอกจากนี้กำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยังบอกค่าความเที่ยงตรงของตัวแปรด้วย ส่วนผลที่ได้จากการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล มีดังนี้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2541: 34-35)

1. การทดสอบ χ^2 เป็นการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบตามทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบรูปแบบเชิงประจักษ์ ถ้าค่า χ^2 มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ รูปแบบตามทฤษฎีไม่สอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์ ถ้า χ^2 มีค่าต่ำจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ รูปแบบตามทฤษฎีสอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์
2. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index : GFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ค่าดัชนี GFI ยิ่งเข้าใกล้ 1 แสดงว่า รูปแบบตามทฤษฎีสอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์
3. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit index : AGFI) เป็นการนำดัชนี GFI มาปรับแก้ มีคุณลักษณะเหมือนดัชนี GFI
4. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (Root mean Squared Residual : RMR) เป็นการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของรูปแบบเชิงประจักษ์กับรูปแบบตามทฤษฎี ดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ 0 แสดงว่า รูปแบบตามทฤษฎียังมีความกลมกลืนกับรูปแบบเชิงประจักษ์
5. นันเซ็นทรัลไคสแควร์ (Non-centrality parameter : NCP) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบหรือความกลมกลืนมีค่าเป็น 0 ถ้าค่า NCP มีค่ามากจนปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่ารูปแบบตามทฤษฎีไม่สอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์ ถ้าค่าน้อยจนยอมรับสมมติฐานแสดงว่ารูปแบบมีความเที่ยงตรง
6. ฟังก์ชันจากความแตกต่างระหว่างประชากร (Population discrepancy function : FO) เป็นการประมาณค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการที่โมเดล ใช้ไม่ได้กับกลุ่มประชากร ถ้ามีค่ามากจนกระทั่งปฏิเสธสมมติฐานแสดงว่ารูปแบบตามทฤษฎีไม่สอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์
7. ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root mean error of approximation: RMSEA) ถ้ามีค่ามากจนปฏิเสธสมมติฐานแสดงว่ารูปแบบตามทฤษฎีไม่สอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์
8. ดัชนี NFI, NNFI, CFI, FFI และ RFI มีค่าระหว่าง 0-1 ใช้เปรียบเทียบรูปแบบตามทฤษฎีว่ามีความสอดคล้องกับรูปแบบเชิงประจักษ์มากน้อยเพียงใด ค่ายิ่งเข้าใกล้ 1 โมเดลยิ่งสอดคล้องกันมากขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้วยวิธีการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์ความ

สอดคล้องภายใน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อยืนยันองค์ประกอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.3 ความเชื่อมั่น (Reliability)

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่น ไว้ดังนี้

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2521: 269) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นเป็นความคงที่ของคะแนนซึ่งได้จากการวัดนักเรียนกลุ่มเดียวกันด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง หรือ ด้วยแบบวัดสองลักษณะที่เหมือนกัน หรือภายใต้เงื่อนไขของตัวแปรอื่น ๆ ในการวัดนั้น

ไพศาล หวังพานิช (2523: 258) กล่าวว่าความเชื่อมั่นของแบบวัด เป็นความสามารถของเครื่องมือที่ให้คะแนนได้อย่างคงเส้นคงวา

สำเริง บุญเจริญรัตน์ (2529: 35) กล่าวว่าความเชื่อมั่นของแบบวัด เป็นความสามารถของข้อสอบที่สามารถให้คะแนนได้คงที่ ถ้านำแบบวัดทดสอบนักเรียนคนเดิมคะแนนจากการสอบวัดทุกครั้งควรจะสัมพันธ์กัน ควรได้คะแนนคงที่เหมือนเดิม

วิรัช วรรณรัตน์ (2532: 79) กล่าวว่าความเชื่อมั่นเป็นความคงที่แน่นอน และถูกต้องแน่นอนของผลที่ได้จากการวัด

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ (2539: 209) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นของแบบวัด เป็นความคงที่ของคะแนนที่ได้จากการสอบนักเรียนคนเดียวกันหลายครั้ง ในแบบทดสอบชุดเดิม

ศิริชัย กาญจนวาสิ; และคนอื่น ๆ (2544: 43) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นของแบบวัดเป็นความคงที่หรือความคงเส้นคงวาของผลที่ได้จากการวัดซ้ำ ถ้าต้องการวัดสิ่งเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง ได้ค่าที่ค่อนข้าง คงเส้นคงวาลงขึ้น ถือว่าการวัดมีความเชื่อมั่นมากขึ้น

จากความหมายของความเชื่อมั่นข้างต้น สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่น หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถวัดได้คงที่แน่นอน แม้ว่าจะวัดหลายครั้ง

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2521: 278-300) ได้กล่าวถึงวิธีการหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบได้ 2 แนวทาง ดังนี้

1. แบบสัมประสิทธิ์ความคงตัว (Coefficient of stability) เป็นวิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสองชุด ซึ่งได้จากแบบทดสอบคนละฉบับหรือฉบับเดียวกันแต่เป็นการสอบต่างเวลากัน ซึ่งจำแนกเป็น 2 วิธี

1.1 วิธีสอบซ้ำ (Test-Retest Method) วิธีนี้จะหาสัมประสิทธิ์ของความคงตัวของคะแนนที่ได้จากการสอบนักเรียนกลุ่มเดียวกันสองครั้ง โดยทิ้งช่วงเวลาให้ห่างกันพอประมาณ แล้วนำคะแนนที่สอบวัดแต่ละครั้งมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน

1.2 วิธีคู่ขนาน (Parallel Forms Method) วิธีการนี้เป็นการคำนวณสัมประสิทธิ์ของความเหมือน (Coefficient of equivalence) ของคะแนนการทดสอบตั้งแต่สองฉบับ การประมาณค่าตามวิธีนี้อาศัยแนวคิดที่ว่าแบบทดสอบที่สร้างทั้งสองฉบับจะเป็นตัวแทนของคุณลักษณะที่ต้องการวัด แล้วนำแบบทดสอบทั้งสองฉบับไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดียวกันแล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน

2. แบบสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องภายใน (Coefficient of Internal-consistency) แนวคิดของวิธีนี้กำหนดว่า แบบทดสอบที่ดีจะต้องมีเอกภาพในการวัด กล่าวคือ ส่วนย่อยของแบบทดสอบฉบับหนึ่ง ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกพันธ์ในการที่จะวัดคุณลักษณะหนึ่ง ๆ สัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องภายในนี้ หมายความว่า ข้อคำถามแต่ละข้อหรือส่วนย่อยจะมีความเสมอเหมือนกันทุกข้อหรือทุกส่วน แบ่งออกเป็น

2.1 วิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split-Half Method) วิธีนี้จะนำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มหนึ่งแล้วจึงแบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ส่วน เท่า ๆ กัน โดยให้ทั้งสองส่วนมีค่าถามคล้ายคลึงกันและความยากง่ายของแต่ละข้อคำถามของทั้งสองส่วนมีค่าเท่า ๆ กัน โดยอาจจะแบ่งออกเป็นข้อคู่ข้อคี่ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 212-213) แล้วนำคะแนนของทั้งสองส่วนไปหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อคู่กับข้อคี่ โดยใช้สูตรของเพียร์สันจากนั้น จึงวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรปรับขยายของสเปียร์แมน-บราวน์, ฮอสต์ หรือ รูลอน เป็นต้น

2.2 วิธีวิเคราะห์ส่วนย่อย เนื่องจากวิธีแบ่งครึ่งแบบทดสอบ ไม่สามารถคำนวณค่าความสอดคล้องได้อย่างแท้จริงเพราะการแบ่งครึ่งแบบทดสอบนั้นลักษณะของความเชื่อมั่นจะเป็นความเสมอเหมือนระหว่างคะแนนข้อคู่กับข้อคี่มากกว่า จึงมีผู้คิดค้นวิธีวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบจากส่วนย่อยต่าง ๆ โดยจำแนกรายข้อ จะได้ค่าความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นค่าความสอดคล้องภายในของแบบทดสอบอย่างแท้จริง (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 122-139) วิธีนี้จะใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดียวกัน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแบ่งเป็นส่วน ๆ โดยทั่วไปนิยมแบ่งเป็นสองส่วน กับแบ่งเป็นหลายส่วน และส่วนที่แบ่งภายในแต่ละส่วนอาจมีระดับคู่ขนานต่างกัน 3 แบบคือ แบบมาตรฐานเดิม แบบคะแนนจริงสมมูล และแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ วิธีการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดจากการแบ่งส่วนภายในฉบับ มีดังนี้

2.2.1 วิธีแบ่งสองส่วน

2.2.1.1 วิธีแบ่งสองส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบมาตรฐานเดิม ใช้สูตรสเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman-Brown) ซึ่งเป็นสูตรเฉพาะสองส่วน โดยต้องหาความเที่ยงตรงครึ่งฉบับด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ก่อน แล้วจึงนำ

ค่าความเชื่อมั่นครึ่งฉบับ มาปรับขยายให้เป็นความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรปรับขยายของสเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman-Brown)

2.2.1.2 วิธีแบ่งสองส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบคะแนนจริงสมมูล หาความเชื่อมั่นได้จากสูตรของรูลอน (Rulon) สูตรของฟลานาแกน (Flanagan) และสูตรของกัตต์แมน (Guttman)

2.2.1.3 วิธีแบ่งสองส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ การหาค่าความเชื่อมั่นอาจพิจารณาจากความยาวของเครื่องมือวัด

- เมื่อใช้จำนวนข้อเป็นตัวกำหนดความยาวของเครื่องมือวัด คำนวณได้จากสูตรของราชู (Raju)

- เมื่อใช้ผลการสอบจริงเป็นตัวชี้บอกความยาว ของเครื่องมือวัด คำนวณได้จากสูตรของเฟลด์ท-ราชู (Feldt-Raju)

2.2.2 วิธีแบ่งหลายส่วน

2.2.2.1 วิธีแบ่งหลายส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบมาตรฐานเดิม ใช้สูตรสเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman-Brown)

2.2.2.2 วิธีแบ่งหลายส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบคะแนนจริงสมมูล ถ้าส่วนย่อยของเครื่องมือวัดแบ่งเป็นหลายส่วน แยกพิจารณาได้ 2 กรณี ดังนี้

- ถ้าเครื่องมือวัดให้คะแนนแบบสองค่า เช่น แบบทดสอบเลือกตอบ แบบทดสอบถูกผิด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน หรือแบบสอบถามบางเรื่องให้เลือกตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ ถ้าใช่ ให้ 1 คะแนน ถ้าไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 215) การหาความเชื่อมั่นโดยวิธีนี้ จะต้องมีลักษณะวัดองค์ประกอบร่วมกัน การหาค่าความเชื่อมั่น คำนวณได้จากสูตรของคูเดออร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร KR-20 และ KR-21

- ถ้าเครื่องมือวัดให้คะแนนหลายค่า เช่น มาตรฐานประเมิน (Rating Scale) ให้คะแนนหลายค่า เมื่อข้อความนั้นตรงตามลักษณะของผู้ตอบจากน้อยสุดไปหามากที่สุดจะได้คะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 หรือแบบทดสอบอัตนัยฉบับหนึ่งมีคำถาม 5 ข้อ แต่ละข้อคะแนนเต็ม 10 คะแนน ดังนั้น แต่ละข้อสามารถให้คะแนนหลายค่า ตั้งแต่ 0 คะแนน ถึง 10 คะแนน การหาค่าความเชื่อมั่น คำนวณได้จากสูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา

2.3 วิธีแบ่งหลายส่วน กรณีส่วนย่อยมีความคู่ขนานแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ แยกพิจารณาได้ 3 กรณี ดังนี้

- เมื่อใช้จำนวนข้อเป็นตัวกำหนดความยาวของเครื่องมือวัด โดยแบ่งส่วนเครื่องมือวัดเท่ากับจำนวนข้อ และให้คะแนนเป็นสองค่า คือ ตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0 สามารถคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์ r_B (Coefficient r_B) ของบุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์

- เมื่อใช้จำนวนข้อเป็นตัวกำหนดความยาวของเครื่องมือวัด คำนวณได้จากสูตร สัมประสิทธิ์เบต้าเค (Coefficient β_K) ของราชู ใช้หาความเชื่อมั่นเมื่อแบ่งเครื่องมือวัดออกเป็นหลาย ๆ ส่วน แต่ละส่วนมีจำนวนข้อ หรือความยาวไม่เท่ากัน ถ้าความยาวแต่ละส่วนมีจำนวนข้อเท่ากันแล้ว ค่าสัมประสิทธิ์เบต้าเคจะเท่ากับสัมประสิทธิ์แอลฟา

- เมื่อใช้ผลการสอบจริงเป็นตัวชี้บอกความยาว ของเครื่องมือวัด หรือไม่ทราบความยาว คำนวณได้จากสูตร เฟลด์ต์-ราชู (Feldt-Raju)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของแบบวัด

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย

มาโนช พรหมบัญญัติ (2550: 71-74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเยาวชนไทย พบว่า เยาวชนไทยจะคิดถึงสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอันดับแรกเมื่อนึกถึงความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 53.6 โดยเยาวชนไทยมีแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยอย่างสม่ำเสมออยู่เพียงร้อยละ 12.7 และสาเหตุที่ไม่กล้าแสดงออกถึงความเป็นไทยเป็นเพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐและเอกชนมีสูงถึงร้อยละ 58.7 นอกจากนี้แล้วเยาวชนยังมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีศักยภาพในการแก้ไขสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นไทยในกลุ่มเยาวชนได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.1 และยังต้องการเป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในความเป็นไทยผ่านการท่องเที่ยวมีถึงร้อยละ 44.3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนยินดีและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หากทั้งภาครัฐและเอกชนส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว

กอบแก้ว สิงห์ดี (2526: 37) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อวัฒนธรรมไทยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ความคิดเห็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อวัฒนธรรมไทยด้านภาษา ศิลปกรรม วรรณคดี ศาสนา จรรยา มารยาท การแต่งกาย ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมนิสิตส่วนใหญ่เข้าใจ ความหมายและลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ในด้านความรู้สึกซาบซึ้งต่อวัฒนธรรมไทย นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและซาบซึ้งต่อลักษณะความสำคัญวัฒนธรรมไทยด้านศิลปกรรม ภาษา ศาสนา จรรยา มารยาท การแต่งกาย และ

ชนบทรอบนิยม ประเพณีบางอย่างในทางดี ส่วนความรู้สึกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทยนั้น นิติธรรมเห็นว่า วัฒนธรรมไทยด้านการใช้ภาษา ความศรัทธาที่มีต่อศาสนา ความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดีไทย การแต่งกาย การยึดมั่นในชนบทรอบนิยมประเพณี การเคารพยกย่องผู้ใหญ่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวลง

ธัญญรัตน์ วิชัย (2547: 247) ได้กล่าวว่า การรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย คือหนทางหนึ่งของการแสดงออกถึงความรักชาติบ้านเมืองที่คนไทยในประเทศสามารถทำได้คือบอกกล่าวหรือสั่งสอนให้คนในชาติเองซึ่งเริ่มต้นจาก พ่อ แม่ ต้องบอกกล่าว ลูกหลานคนรุ่นใหม่ ได้เข้าใจถึงความหมายของเอกลักษณ์ของชาติไทย เป็นเบื้องต้นก่อนการที่จะทำให้ประชาชนคนไทย โดยเฉพาะเยาวชนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความนิยมไทยนั้น จำเป็นต้องปลูกฝังให้เขามีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ดีเด่นของไทยให้ประจักษ์ชัดในชั้นแรกเสียก่อน ซึ่งสิ่งที่เด่นของไทยที่ทำให้เราสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยและความเป็นไทยมาได้โดยตลอด ก็คือ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์หรือรวมเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้นเอง

ภิญญามล กระต่ายแก้ว (2550: 99) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนระดับชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่ควรส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทยให้กับนักเรียน โดยปัจจัยที่ส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนชาย คือ อิทธิพลของสื่อมวลชน และปัจจัยที่ส่งเสริมค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนชาย คือ อิทธิพลของสื่อมวลชน การได้รับการปลูกฝังความเป็นไทยในครอบครัวและเอกลักษณ์แห่งตน ตามลำดับ

ผดุง อารยะวิญญู; และศรียา นิยมธรรม (2530: 60-62) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษามีความนิยมไทยในปริมาณค่อนข้างสูง คือมีจำนวนร้อยละ 98 แต่ถึงแม้ว่านักเรียนมีความรู้สึกนึกคิดนิยมไทยแต่แสดงออกทางพฤติกรรมในการนิยมไทยเพียงร้อยละ 67 และนักเรียนที่มีระดับการเปิดรับวัฒนธรรมไทยสูงมีอยู่ประมาณร้อยละ 46 ของประชากร แสดงว่า นักเรียนมัธยมศึกษาส่วนมากมีความนิยมไทยในด้านความรู้สึกนึกคิด แต่ไม่แสดงพฤติกรรมบ่อยนัก

ศรีเพ็ญ เกื้ออนศิริ (2547: 65) ได้ศึกษาค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ กับการสอนแบบกระจ่างค่านิยม พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกระจ่างค่านิยม มีค่านิยมความเป็นไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งสองแบบต่างก็มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาค่านิยมความเป็นไทย ดังนั้น ทั้งการสอนแบบสืบเสาะหา

ความรู้และการสอนแบบกระจ่างค่านิยม สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีค่านิยมความเป็นไทยได้

นพดล กรรณิกา และคนอื่น ๆ (2548: 45-46) ได้ทำการสำรวจตาม “โครงการศึกษาความภูมิใจในความเป็นไทย” ของประชากรในเขตพื้นที่ 25 จังหวัดทั่วประเทศ ดังนี้ สิ่งที่ตัวอย่างภูมิใจในด้านเอกลักษณ์ความเป็นไทย พบว่า 5 อันดับแรกคือ ธงชาติ เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี การไหว้ และคำวาทสยามเมืองยิ้ม ตามลำดับ ด้านวิถีชีวิตความเป็นไทย พบว่า 6 อันดับแรกคือ คนไทยเคารพคนที่อาวุโส/อายุมากกว่า คนไทยยิ้มแย้มแจ่มใส คนไทยมีความกตัญญูทักท้วงต่อผู้มีพระคุณ คนไทยมีความรักอิสระ เสรีภาพ คนไทยมักช่วยเหลือกันเมื่อเกิดวิกฤต และรสชาติของผลไม้ไทยดีที่สุดตามลำดับ ด้านการปกครอง การเมือง ระบบของสังคมไทย และทรัพยากรของประเทศ พบว่า 5 อันดับแรกคือ ความเป็นเอกราชของประเทศไทย สถาบันพระมหากษัตริย์ การปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสิทธิเสรีภาพของคนไทย ตามลำดับ สำหรับการจัดอันดับสิ่งทีภูมิใจในความเป็นไทยของตัวอย่าง พบว่า อันดับที่ 1 ภูมิใจที่เกิดมาเป็นคนไทย เกิดมาในชาติไทยที่มีชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันดับที่ 2 ภูมิใจในสถาบันพระมหากษัตริย์ อันดับที่ 3 ภูมิใจในศาสนา มีศาสนาประจำชาติที่ดีงาม มีการทำบุญ อันดับที่ 4 ภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และอันดับที่ 5 ภูมิใจในภาษาไทย และภาษาท้องถิ่น ส่วนความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความภูมิใจในความเป็นไทยของตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ระบุว่าจะเป็นคนดี รองลงมาคือ จะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี/อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และจะมีความสมัครสามัคคี เป็นมิตรกัน จะรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และจะให้ความช่วยเหลือคนไทยด้วยกัน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส และประเทศไทยด้วยกัน ตามลำดับ และความคิดเห็นต่อความต้องการให้รัฐบาลสร้างความภูมิใจในความเป็นไทย พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลสร้างความภูมิใจในความเป็นไทย ด้วยวิธีการบริหารประเทศที่ดี ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบธรรม รองลงมาคือ ให้การสนับสนุนวัฒนธรรมไทย เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมีหลักสูตรเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะสำคัญ ที่ควรส่งเสริมและปลูกฝังให้กับเยาวชนไทยอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เยาวชนไทย เห็นคุณค่า สำนึกรักและหวงแหนเอกลักษณ์ของชาติไทย ทำให้สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมในความเป็นไทย จนกลายเป็นความภูมิใจในความเป็นไทยในที่สุด นอกจากนี้แล้วความภูมิใจในความเป็นไทยเป็นคุณลักษณะข้อหนึ่ง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่สถานศึกษาเป็นผู้พัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างเครื่องมือวัดด้านความภูมิใจในความเป็นไทยสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การ

ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความเป็นไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จนทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับ
ช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 เฉพาะจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีจำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 693 ห้องเรียน แบ่งเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10,142 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10,308 คน
และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9,819 คน รวมทั้งสิ้น 30,269 คน ดังตาราง 1

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 เฉพาะจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 22 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน
ทั้งสิ้น 884 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 305 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
จำนวน 291 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 288 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสาม
ขั้นตอน (Three-Stages Random Sampling)

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. สัมภาษณ์ข้อมูลประชากรจากแหล่งทุติยภูมิ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จังหวัดนนทบุรี

ที่	อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3		รวม	รวม
			ห้อง	จำนวน	ห้อง	จำนวน	ห้อง	จำนวน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน
1	ไทรน้อย	6	15	594	17	698	17	605	1,897	49
2	บางกรวย	5	27	1,171	27	1,098	24	932	3,201	78
3	บางบัวทอง	4	21	882	21	927	20	855	2,664	62
4	บางใหญ่	3	8	316	8	298	7	258	872	23
5	ปากเกร็ด	12	67	2,958	66	2,992	61	3,029	8,979	194
6	เมืองนนทบุรี	12	94	4,221	97	4,295	96	4,140	12,656	287
	รวม	42	232	10,142	236	10,308	225	9,819	30,269	693

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553)

2. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษา ค่าเฉลี่ยของประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% และความคลาดเคลื่อน ± 10 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537: 106) ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 874 คน และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 884 คน

3. ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีอำเภอเป็น ชั้น (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling unit) และทำการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายในแต่ละ อำเภอ ร้อยละ 25 จากโรงเรียนทั้งหมด ได้มา 11 โรงเรียน คือ อำเภอไทรน้อย ได้แก่ โรงเรียนไทรน้อย และโรงเรียนราษฎร์นิยม อำเภอบางกรวย ได้แก่ โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี อำเภอบางบัวทอง ได้แก่ โรงเรียนวัดลาดปลาตุก อำเภอบางใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนสตรีนนทบุรีบางใหญ่(นนทกิจพิศาล) อำเภอปากเกร็ด ได้แก่ โรงเรียนประเสริฐอิสลาม โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาควม โรงเรียนชลประทาน สงเคราะห์ และอำเภอเมืองนนทบุรี ได้แก่ โรงเรียนรัตนานิเบศร์ โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม และโรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ จำนวน 211 ห้องเรียน เป็นนักเรียนจำนวน 8,592 คน

3.2 ขั้นตอนที่ 2 สุ่มระดับชั้นเรียนอย่างง่าย จากโรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม มาโรงเรียนละ 2 ระดับชั้นเรียน รวมทั้งหมดแล้วให้มีครบทุกระดับชั้นเรียน

3.3 ขั้นตอนที่ 3 สุ่มห้องเรียนอย่างง่าย จากชั้นเรียนของโรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม มาชั้นเรียนละ 1 ห้องเรียน และใช้นักเรียนในห้องเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างรายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ โรงเรียน ระดับชั้นเรียน

อำเภอ	โรงเรียน	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3		
		ม.1	ม.2	ม.3	ม.1	ม.2	ม.3	ม.1	ม.2	ม.3
ไทรน้อย	1. ชุมชนวัดไทรน้อย	-	-	-	47	34	26	-	-	-
	2. ไทรน้อย	-	-	-	-	-	-	47	-	42
	3. ราษฎร์นิยม	-	-	-	-	-	-	41	42	-
บางกรวย	4. มหาสวัสดิ์(ราษฎร์บำรุง)	-	-	-	36	27	34	-	-	-
	5. เทพศิรินทร์ นนทบุรี	-	-	-	-	-	-	48	49	-
บางบัวทอง	6. บางบัวทอง	-	-	-	42	48	40	-	-	-
	7. วัดลาดปลาตุ๊ก	-	-	-	-	-	-	-	43	48
บางใหญ่	8. สตรีนนทบุรีบางใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	41	35
ปากเกร็ด	9. เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี	31	37	36	-	-	-	-	-	-
	10. ปากเกร็ด	-	-	-	51	51	53	-	-	-
	11. ประเสริฐอิสลาม	-	-	-	-	-	-	25	-	28
	12. โพนินิมิตวิทยาคม	-	-	-	-	-	-	38	-	45
	13. ชลประทานสงเคราะห์	-	-	-	-	-	-	23	26	-
เมืองนนทบุรี	14. ศรีบุญยานนท์	39	38	37	-	-	-	-	-	-
	15. วัดตำหนักใต้	-	-	-	24	28	27	-	-	-
	16. รัตนธิเบศร์	-	-	-	-	-	-	-	47	44
	17. นนทบุรีพิทยาคม	-	-	-	-	-	-	41	43	-
	18. อนุราชประสิทธิ์	-	-	-	-	-	-	42	-	46
	รวม	70	75	73	200	188	180	305	291	288
			218			568			884	

เนื่องจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 500 คน (ส.วาสนา ประवालพฤษ์. ม.ป.ป.: 10) ดังนั้นในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 (try out) จำนวน 568 คน และจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในครั้งที่ 3 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 884 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

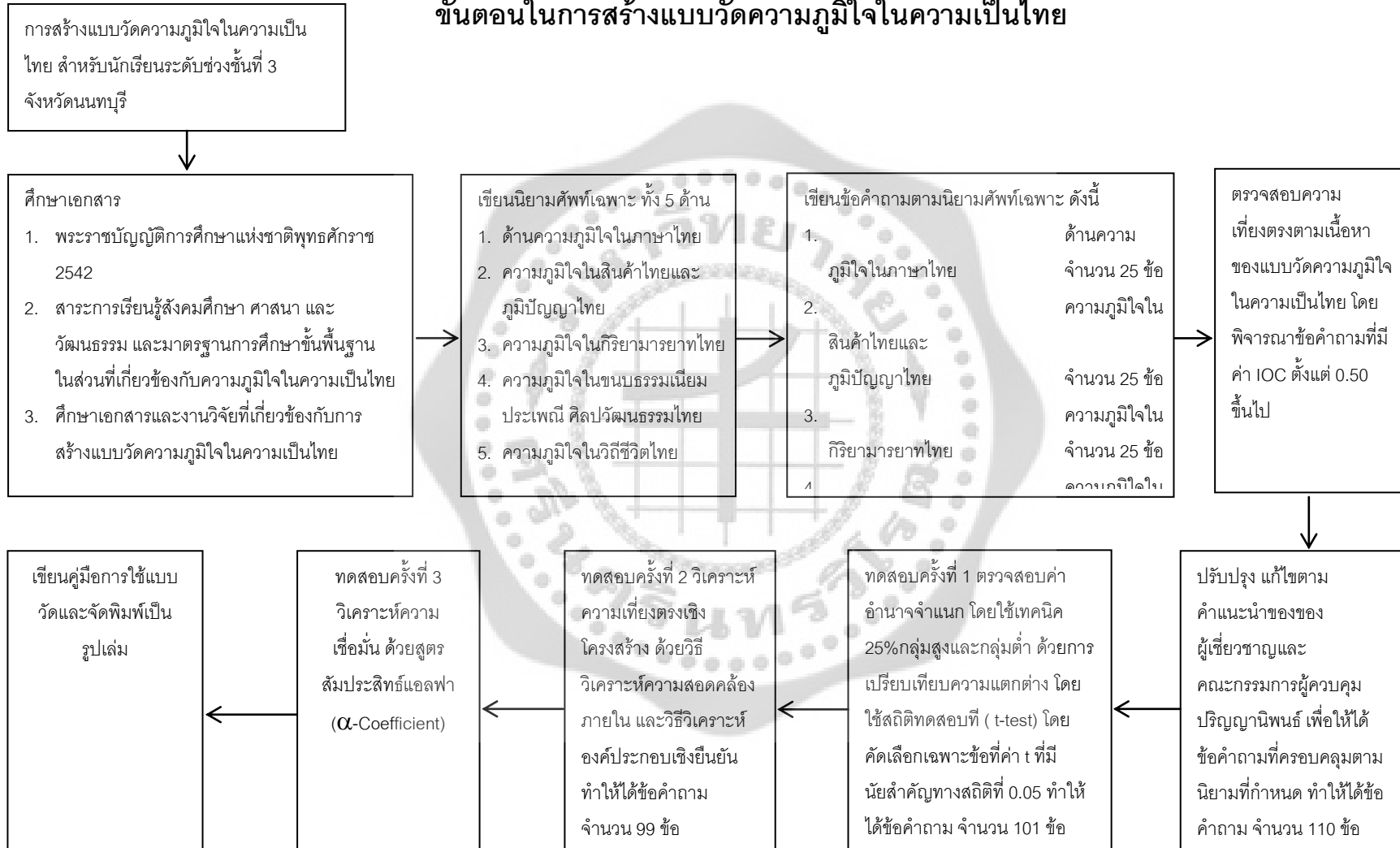
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 รวมทั้งหมด 99 ข้อ แยกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ความภูมิใจในภาษาไทย
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย
3. ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย

แบบสอบถามเป็นแบบรายการข้อความที่วัดความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น	น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
 ขั้นที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด

1.1 เพื่อสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
 จังหวัดนนทบุรี

1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย เป็นรายข้อ

1.3 เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความเที่ยงตรงเชิง
 โครงสร้าง และความเชื่อมั่น

ขั้นที่ 2 ศึกษาเอกสาร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หลักสูตร
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 กับความภูมิใจในความเป็นไทย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความ
 ภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นที่ 3 เขียนนิยามศัพท์เฉพาะของความภูมิใจในความเป็นไทยด้านความภูมิใจในภาษาไทย
 ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมรยาไทย ความภูมิใจใน
 ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย

ขั้นที่ 4 เขียนข้อคำถามของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ด้าน ด้านละ 25 ข้อ ด้าน
 ความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมรยาไทย
 ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย รวมจำนวน
 ทั้งสิ้น 125 ข้อ โดยมีรายละเอียดของข้อคำถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งแบบวัดที่สร้างขึ้นมีลักษณะ
 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 125
 ข้อ โดยให้เลือกตอบตามความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่แท้จริงของตนเอง ซึ่งมีประเภทสถานการณ์ของ
 ความภูมิใจในความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ของความภูมิใจในความเป็นไทย จำแนกตามรายด้าน

ความภูมิใจ	พฤติกรรมบ่งชี้	จำนวนข้อ
1. ภาษาไทย	1.1 การบอกคุณค่าของภาษาไทย	3
	1.2 การปฏิบัติตนในลักษณะการใช้ภาษาไทยทั้งการพูดสนทนากับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ครู เพื่อนและบุคคลอื่น การเขียน โดยใช้ตัวอักษรและเลขไทย	10
	1.3 การอนุรักษ์การใช้ภาษาไทย	6
		รวม 19 ข้อ
2. สินค้าไทยและ ภูมิปัญญาไทย	2.1 การชื่นชมสินค้าและภูมิปัญญาไทย โดยการศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับสินค้าและภูมิปัญญาท้องถิ่น การร่วมชมการแสดง สินค้าพื้นบ้านในท้องถิ่น รับฟังหรือรับชมการถ่ายทอด ประสิทธิภาพเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	5
	2.2 การยินดีที่จะใช้สิ่งประดิษฐ์และสินค้าพื้นบ้านการปลูกพืช สมุนไพรไทยการใช้สารสกัดธรรมชาติแทนสารเคมีการใช้ อุปกรณ์การเรียน การบริโภคอาหารไทย	4
	2.3 การแนะนำให้ผู้อื่นใช้ของไทยและสินค้าพื้นบ้าน	2
	2.4 สนับสนุนให้มีการเผยแพร่สินค้า และภูมิปัญญาท้องถิ่น	6
	2.5 นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3
	รวม 20 ข้อ	
3. กิริยามารยาท ไทย	3.1 การใช้คำพูด สุภาพนุ่มนวล การทักทาย ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพต่อ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ครู ผู้ใหญ่ และ เพื่อน	9
	3.2 การแสดงกิริยาอาการทั้งการนั่ง ยืน เดิน และรับประทานอาหาร	6
	3.3 การแสดงกิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ครู และผู้ใหญ่	6
	3.4 การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ ครู และผู้ใหญ่	2
	รวม 23 ข้อ	

ตาราง 3 (ต่อ)

ความภูมิใจ	ความหมาย	จำนวนข้อ
4. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	4.1 บอกคุณค่า และเห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	5
ศิลปวัฒนธรรมไทย	4.2 การปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ ปกป้อง สืบสาน ถ่ายทอด ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการปฏิบัติ ตนต่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ตาม ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย เยี่ยมชมแหล่งศิลปวัฒนธรรมใน ท้องถิ่น	5
	4.3 มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	1
	4.4 ยินดีเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี โดยการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญหรืองานประเพณีที่ โรงเรียนและท้องถิ่นจัดขึ้น และกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และเผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทยใน ท้องถิ่น	4
		รวม 19 ข้อ
5. วิถีชีวิตไทย	5.1 การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการดำรงชีวิตแบบไทย การแต่งกาย และการกินอยู่แบบไทย	9
	5.2 การติดต่อสัมพันธ์ในครอบครัว ครู เพื่อน และผู้อื่น	2
	5.3 การแสดงออกถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีจิตใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูทศเวทต่อผู้มีพระคุณ	7
		รวม 18 ข้อ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ และความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพคนละ 2-3 ด้าน โดยแต่ละด้านของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบครบทั้ง 5 คน ผลการพิจารณาพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มีค่าตั้งแต่ 0.0-1.0 (เกณฑ์การพิจารณาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป) ได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปนำไปใช้เป็นข้อคำถามในการวัด

ความภูมิใจในความเป็นไทย และนำข้อความที่มีค่า IOC = 0.4 มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมตามนิยามที่กำหนด ทำให้ได้ข้อคำถามที่สามารถวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 110 ข้อ ดังนี้

1) ความภูมิใจในภาษาไทย	จำนวน 24 ข้อ
2) ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	จำนวน 22 ข้อ
3) ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย	จำนวน 23 ข้อ
4) ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	จำนวน 20 ข้อ
5) ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	จำนวน 21 ข้อ

ขั้นที่ 6 นำแบบวัดที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 6 ห้องเรียน 218 คน แล้วตรวจสอบคุณภาพรายข้อด้านค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยหาอำนาจจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.982$, $df = 108$) ได้คัดเลือกข้อคำถามไว้จำนวน 101 ข้อ ซึ่งมี t อยู่ระหว่าง 2.044-7.032

ขั้นที่ 7 นำแบบวัดที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 15 ห้องเรียน 568 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีการ ดังนี้

7.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) พบว่า แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.754-0.842 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของข้อคำถามที่มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้ข้อคำถามจำนวน 99 ข้อ ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.136-0.619 และค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 2.383-14.402 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ โมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นที่ 8 นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติรายข้อแล้ว 99 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 884 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นได้จากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) พบว่า แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มีค่าความเชื่อมั่นรายด้าน อยู่ระหว่าง 0.790-0.855 ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด มีค่าเท่ากับ 0.945

ขั้นที่ 9 เขียนคู่มือการใช้แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ตัวอย่างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความภูมิใจในความเป็นไทยฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียน และแสดงลงเพียงระดับเดียว โดยที่

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น มากที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น มาก
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น น้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติจริงที่นักเรียนตอบในแต่ละข้อนั้นไม่มีระดับใดถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด คำตอบของนักเรียนจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ซึ่งผลการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์โดยรวม ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกหรือสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขอให้นักเรียนทำห้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความภูมิใจในภาษาไทย					
0.	การรับโทรศัพท์ นักเรียนจะพูดคำว่า “สวัสดี” ก่อน					
00.	นักเรียนพยายามพูดภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจน					
	ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย					
0.	ตราประจำจังหวัดของไทย เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีคุณค่า					
00.	นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดทำสินค้าการศึกษาแหล่งผลิตสินค้าพื้นบ้าน					
	ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย					
0.	เมื่อนักเรียนพูดกับคุณพ่อคุณแม่ หรือผู้ใหญ่ มักจะลงท้ายด้วยคำว่า ค่ะ/ครับ					
00.	นักเรียนรับฟังคำสอนของผู้ใหญ่ โดยสงบนิ่ง					
	ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย					
0.	เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนจะชักชวนพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา					
00.	การเวียนเทียนทำให้จิตใจของนักเรียนสงบ					
	ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย					
0.	การอยู่ร่วมกันกับญาติผู้ใหญ่ที่แก่ชราทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นห่วง					
00.	การทำอาหารทานเองที่บ้านอร่อยกว่าการทานอาหารตามร้านในห้างสรรพสินค้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็น/การปฏิบัติ	คะแนนข้อความทางบวก	คะแนนข้อความทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยมาก	1	5

การแปลความหมายคะแนน

แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มี 5 ด้าน รวมทั้งหมด 99 ข้อ มีการแปลความหมายของคะแนนดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทยระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ติดต่อครูผู้รับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย
4. จัดเตรียมแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ทำการสอบในแต่ละครั้ง
5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2554 ดังนี้

5.1 ทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 218 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และปรับปรุงข้อคำถาม (8-11 กุมภาพันธ์ 2554)

5.2 ทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 568 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย (14-18 กุมภาพันธ์ 2554)

5.3 ทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 884 คน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย (22 กุมภาพันธ์ 2554 – 12 มีนาคม 2554)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตอนที่ 2

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

2. วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

3. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) ตามวิธีโรวินีสและแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 248)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง +1 ถึง -1
	$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย t-test เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 299-309) จากสูตร

$$t = \frac{\overline{X}_H - \overline{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดแต่ละข้อ
	$\overline{X}_H, \overline{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่ทำข้อนั้น ตามลำดับ
	S_H^2, S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

2.1.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการหาสหสัมพันธ์ภายในแบบวัด ที่คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนส่วนย่อยในเครื่องมือวัดกับคะแนนรวม โดยการหาจากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

2.1.4 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Construct Validity)

2.1.5 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2542: 218)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

2.2 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

2.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่าง ๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	หมายถึง	จำนวนข้อของแบบวัด
r_{xy}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบหาความสอดคล้องภายใน
df	หมายถึง	องศาอิสระ
α	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา
b	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทดสอบ
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบ t
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์
P	หมายถึง	ค่าดัชนีความน่าจะเป็นของการทดสอบ
GFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว
SRMR	หมายถึง	ค่ามาตรฐานของดัชนีวัดรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ
RMSEA	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบวัดโดยผู้เชี่ยวชาญ

จากการที่ได้ส่งเคราะห์จากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถามวัดความภูมิใจในความเป็นไทยได้ทั้งหมด 5 ด้าน ด้านละ 25 ข้อ ได้แก่ ความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย แล้วได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบวัดโดยผู้เชี่ยวชาญ

โดยการนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา และรูปแบบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านละ 5 คน โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.6-1.0 ซึ่งได้ผลดังตารางที่แสดงในภาคผนวก ข สำหรับข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.4 ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมตามนิยามที่กำหนด ได้ข้อคำถามของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 110 ข้อ ดังนี้

1. ความภูมิใจในภาษาไทย	จำนวน 24 ข้อ
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	จำนวน 22 ข้อ
3. ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย	จำนวน 23 ข้อ
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	จำนวน 20 ข้อ
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

2.1 วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

โดยการนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 110 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 218 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติทดสอบที(t-test) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.982$, $df = 108$) ซึ่งยังคงข้อคำถามที่ครอบคลุมตามนิยามที่กำหนด ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย (N = 218)

องค์ประกอบของ แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย	ก่อนการคัดเลือก		หลังการคัดเลือก	
	k	t	k	t
1. ความภูมิใจในภาษาไทย	24	0.439-5.202	21	2.064-5.202
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	22	0.568-5.434	20	2.279-5.434
3. ความภูมิใจในกีฬามารยาทไทย	23	2.395-7.032	23	2.395-7.032
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	20	1.855-6.192	19	2.388-6.192
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	21	0.483-5.813	18	2.044-5.813
รวม	110	0.439-7.032	101	2.044-7.032

จากตาราง 4 พบว่า ก่อนการคัดเลือกแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 110 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 0.439-7.032 ทำการคัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยตามเกณฑ์ได้จำนวน 101 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (t) อยู่ระหว่าง 2.044-7.032

2.2 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

โดยการนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่ผ่านการพิจารณาค่าอำนาจจำแนกข้างต้นแล้วจำนวน 101 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 568 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Internal Consistency) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย (N = 568)

องค์ประกอบของ แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย	k	r_{xy}	p
ความภูมิใจในภาษาไทย	21	.754*	.000
ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	20	.816*	.000
ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย	23	.806*	.000
ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	19	.842*	.000
ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	18	.810*	.000

จากตาราง 5 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ ด้านความภูมิใจในภาษาไทย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .754 ด้านความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .816 ด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .806 ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .842 และด้านความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .810

2.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

โดยการนำคะแนนของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 568 คน มาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อยืนยันว่าข้อความทั้ง 101 ข้อ มีความเหมาะสมที่จะใช้วัดคุณลักษณะแต่ละองค์ประกอบหรือไม่ ซึ่งได้แก่ ด้านการความภูมิใจในภาษาไทย จำนวน 21 ข้อ ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย จำนวน 20 ข้อ ด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย จำนวน 23 ข้อ ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย จำนวน 19 ข้อ และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย จำนวน 18 ข้อ ได้ผลการวิเคราะห์จำแนกเป็นรายองค์ประกอบดังแสดงในตาราง 6-10

ตาราง 6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในความเป็นไทย (N = 568)

ข้อ	b	SE	t	R ²
a1	0.368	-	-	0.084
a2	0.429	0.074	5.764	0.219
a3	0.084*	0.052	1.625*	0.006
a4	0.324	0.067	4.861	0.095
a5	0.048*	0.056	0.852*	0.002
a6	0.115	0.048	2.375	0.013
a7	0.371	0.072	5.156	0.122
a8	0.212	0.053	3.996	0.049
a9	0.350	0.063	5.547	0.174
a10	0.387	0.071	5.450	0.159
a11	0.332	0.068	4.902	0.099
a12	0.465	0.079	5.880	0.250
a13	0.234	0.054	4.349	0.064
a14	0.537	0.088	6.098	0.331
a15	0.456	0.079	5.800	0.228
a16	0.437	0.076	5.742	0.214
a17	0.377	0.072	5.218	0.128
a18	0.486	0.082	5.916	0.261
a19	0.537	0.089	6.066	0.317
a20	0.640	0.104	6.132	0.348
a21	0.431	0.431	5.576	0.179

* หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านการความภูมิใจในภาษาไทย พบว่า ข้อความมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.084-0.640 มีค่า R² อยู่ระหว่าง 0.002-0.346 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 0.852-6.132 ได้พิจารณาคัดเลือกข้อความที่ได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ได้ข้อความที่มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบด้านการความภูมิใจในภาษาไทย จำนวน 19 ข้อ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.115-0.640 มีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.013-0.346 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 2.375-6.132

ตาราง 7 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย (N = 568)

ข้อ	b	SE	t	R^2
b1	0.470	-	-	0.278
b2	0.459	0.049	9.353	0.240
b3	0.510	0.052	9.838	0.277
b4	0.535	0.051	10.415	0.328
b5	0.492	0.048	10.192	0.307
b6	0.488	0.047	10.271	0.315
b7	0.559	0.051	10.977	0.388
b8	0.472	0.047	10.041	0.294
b9	0.563	0.051	11.035	0.395
b10	0.551	0.053	10.438	0.331
b11	0.393	0.044	8.984	0.215
b12	0.401	0.054	7.438	0.132
b13	0.391	0.047	8.352	0.177
b14	0.287	0.051	5.620	0.069
b15	0.503	0.048	10.402	0.327
b16	0.519	0.051	10.080	0.297
b17	0.379	0.046	8.318	0.175
b18	0.393	0.046	8.537	0.187
b19	0.127	0.049	2.576	0.013
b20	0.347	0.046	7.517	0.136

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย พบว่า ข้อความมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.127-0.563 มีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.013-0.395 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 2.576-11.035 ได้พิจารณา

คัดเลือกข้อความที่ได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อความของ ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย (N = 568)

ข้อ	b	SE	t	R ²
c1	0.462	-	-	0.187
c2	0.419	0.053	7.905	0.213
c3	0.499	0.061	8.188	0.241
c4	0.474	0.055	8.636	0.295
c5	0.479	0.052	9.139	0.376
c6	0.514	0.056	9.210	0.390
c7	0.446	0.064	7.004	0.145
c8	0.366	0.063	5.789	0.085
c9	0.203	0.053	3.830	0.032
c10	0.509	0.060	8.519	0.280
c11	0.191	0.054	3.546	0.027
c12	0.494	0.055	8.896	0.334
c13	0.213	0.049	4.322	0.042
c14	0.227	0.051	4.467	0.046
c15	0.399	0.061	6.576	0.120
c16	0.536	0.060	8.878	0.331
c17	0.350	0.060	5.794	0.086
c18	0.310	0.054	5.768	0.085
c19	0.571	0.062	9.175	0.383
c20	0.259	0.058	4.494	0.046
c21	0.545	0.060	9.108	0.371
c22	0.548	0.060	9.179	0.384
c23	0.449	0.058	7.715	0.196

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.191-0.571 มีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.027-0.384 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 3.546-9.210 ได้พิจารณาคัดเลือกข้อความที่ได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อความของด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย (N = 568)

ข้อ	b	SE	t	R^2
d1	0.458	-	-	0.196
d2	0.487	0.056	8.659	0.275
d3	0.473	0.057	8.295	0.236
d4	0.463	0.058	7.992	0.208
d5	0.588	0.065	9.036	0.324
d6	0.537	0.063	8.558	0.263
d7	0.573	0.066	8.644	0.273
d8	0.533	0.060	8.889	0.304
d9	0.575	0.063	9.159	0.343
d10	0.514	0.060	8.574	0.265
d11	0.504	0.057	8.795	0.292
d12	0.408	0.057	7.168	0.148
d13	0.562	0.062	9.133	0.339
d14	0.216	0.054	3.966	0.034
d15	0.509	0.060	8.518	0.259
d16	0.214	0.056	3.818	0.032
d17	0.506	0.057	8.817	0.294
d18	0.454	0.055	8.284	0.235
d19	0.560	0.059	9.491	0.400

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.214-0.588 มีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.032-0.400 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 3.818-9.491 ได้พิจารณาคัดเลือกข้อความที่ได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อความของด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย (N = 568)

ข้อ	b	SE	t	R^2
e1	0.219	-	-	0.035
e2	0.473	0.118	4.009	0.223
e3	0.233	0.076	3.076	0.038
e4	0.216	0.070	3.081	0.038
e5	0.510	0.125	4.068	0.279
e6	0.574	0.139	4.116	0.345
e7	0.343	0.097	3.537	0.075
e8	0.560	0.136	4.123	0.358
e9	0.509	0.125	4.081	0.294
e10	0.437	0.111	3.950	0.184
e11	0.465	0.115	4.040	0.249
e12	0.474	0.117	4.064	0.273
e13	0.563	0.137	4.125	0.361
e14	0.516	0.126	4.095	0.313
e15	0.523	0.128	4.096	0.314
e16	0.471	0.116	4.068	0.278
e17	0.398	0.101	3.943	0.181
e18	0.468	0.115	4.067	0.277

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.216-0.574 มีค่า R^2 อยู่ระหว่าง 0.035-0.361 และมีค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 3.076-4.125 ได้พิจารณาคัดเลือกข้อความที่ได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ข้อความของด้านความภูมิใจในกิจกรรมายาทไทย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตาราง 7-11 ได้ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 8890.248 , df = 4864 , p = 0.0 ค่า GFI = .957, ค่า AGFI = .913, ค่า RMSEA = .0409 จากดัชนีดังกล่าว พบว่า ค่าไค - สแควร์ (χ^2) มีนัยสำคัญทางสถิติ บ่งชี้ว่าโมเดลไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เมื่อพิจารณาค่า GFI และ AGFI ควรสูงกว่า .90 ค่า RMSEA ควรต่ำกว่า .06 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

นำข้อความที่ผ่านการคัดเลือกมาวิเคราะห์ใหม่เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่าโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงได้ปรับโมเดลใหม่ โดยพิจารณาค่าดัชนีปรับแต่งโมเดล (model modification indices) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ดัชนีทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (N=568)

องค์ประกอบ	b	SE	t	R^2
1. ความภูมิใจในภาษาไทย	0.636	0.353	15.363	0.404
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและ ภูมิปัญญาไทย	0.762	0.368	19.535	0.581
3. ความภูมิใจในกิจกรรมายาทไทย	0.630	0.456	15.370	0.397
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	0.878	0.373	23.311	0.770
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	0.713	0.364	18.078	0.509
$\chi^2 = 1.734$ p = 0.629 GFI = 0.999				
AGFI = 0.994 SRMR= 0.006 RMSEA = 0.000				

จากตาราง 11 พบว่า ค่าไค-สแควร์ (Chi - Square : χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.734 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (พิจารณาจาก ค่า p มีค่ามากกว่า .01 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ) แสดงว่า โมเดลของการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการทดสอบดังกล่าวแสดงถึงความเที่ยงตรงของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

2.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient)

นำคะแนนของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียน จำนวน 884 คน โดยตัดข้อคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจำนวน 99 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย (N = 884)

องค์ประกอบ	k	r_α
1. ความภูมิใจในภาษาไทย	19	0.790
2. ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	20	0.855
3. ความภูมิใจในกิจกรรมรายาทไทย	23	0.846
4. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	19	0.843
5. ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	18	0.854
รวมทั้งฉบับ	99	0.945

จากตาราง 12 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในภาษาไทยด้านการความภูมิใจในภาษาไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมรายาทไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย มีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.790, 0.855, 0.846, 0.843 และ 0.854 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด มีค่าเท่ากับ 0.945

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี และตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่สร้างขึ้น ด้านอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉพาะจังหวัดนนทบุรี จำนวน 22 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 884 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 305 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 291 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 288 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสามขั้นตอน (Three-Stages Random Sampling)

การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สร้างโดยการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย แล้ววิเคราะห์เป็นองค์ประกอบความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ด้าน ประกอบด้วย ความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมรายไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบรายการข้อความที่วัดความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.945

ในการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ตรวจสอบเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วจึงทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยสถิติทดสอบที (t-test) นำแบบวัดที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงไปทดสอบครั้งที่ 2 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อยืนยันว่าข้อความของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความเหมาะสมที่จะใช้วัดคุณลักษณะแต่ละองค์ประกอบ และเพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติไคส-แควร์ ค่า GFI , AGFI

SRMR และ RMSEA จากนั้นนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ที่ผ่านคุณสมบัติรายชื่อไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. การสร้างแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 คุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ได้พิจารณาลักษณะของความภูมิใจในความเป็นไทย ที่สรุปตามพฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นไทยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และตัวชี้วัดความภูมิใจในความเป็นไทยของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ทำให้ได้ลักษณะความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ด้านซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทย ดังนี้

1) ความภูมิใจในภาษาไทย	จำนวน 19 ข้อ
2) ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย	จำนวน 20 ข้อ
3) ความภูมิใจในกีฬามารยาทไทย	จำนวน 23 ข้อ
4) ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย	จำนวน 19 ข้อ
5) ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	จำนวน 18 ข้อ

ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบรายการข้อความที่วัดความคิดเห็นหรือการปฏิบัติที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัด พบว่า

2.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 125 ข้อ ได้ข้อคำถามที่สามารถวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 110 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.4-1.0 โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.4 ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมตามนิยามที่กำหนด ได้ข้อคำถามของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

2.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.044-7.032

2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2.3.1 การวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย โดยการค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ผลปรากฏว่า แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.754-0.842 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ได้ข้อคำถามจำนวน 99 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.115-0.619 และค่าสถิติ t อยู่ระหว่าง 2.383-14.402 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลของการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการทดสอบดังกล่าวแสดงถึงความเที่ยงตรงของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ที่คำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ด้านความภูมิใจในภาษาไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมภาษาไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และ ด้านความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.790, 0.855, 0.846, 0.843 และ 0.854 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด มีค่าเท่ากับ 0.945

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่สร้างขึ้น มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องจากในกระบวนการสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 คุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งพิจารณาลักษณะของความภูมิใจในความเป็นไทย ตามพหุติกรรมบ่งชี้ความเป็นไทยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541: 6) และ

ตัวชี้วัดความภูมิใจในความเป็นไทยของสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 16-17) ทำให้ได้ลักษณะความภูมิใจในความเป็นไทย 5 ด้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นไทยที่ครอบคลุมถึง ความภูมิใจในภาษาไทย ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างนิยามศัพท์เฉพาะที่มีความชัดเจนเพื่อการสร้างข้อคำถามตามพฤติกรรมบ่งชี้และผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นตามลำดับทำให้ข้อคำถามมีความสอดคล้องและเป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนด

เมื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายด้านกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ผลปรากฏว่า แบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างข้อคำถามตามคำนิยามในแต่ละด้านที่กำหนดไว้ และมีจำนวนข้อในแต่ละด้านมากเพียงพอ ผลการวิเคราะห์หีสหสัมพันธ์ภายในสูง แสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามนั้นถามเรื่องเดียวกันกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ (สุนันท์ ศลโกสุม. 2525: 289)

จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) พบว่า ข้อคำถามจำนวน 5 องค์ประกอบ รวม 99 ข้อ ที่มีค่าสถิติ t มากกว่า 1.96 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนด

ในการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยที่ผ่านการปรับโมเดลใหม่นั้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi - Square : χ^2) มีค่าเท่ากับ 1.734 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (พิจารณาจาก ค่า p มีค่ามากกว่า .01 ซึ่งมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เนื่องจากค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าต่ำมาก ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และความน่าจะเป็น (p-value) ของค่า χ^2 มีมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53; จัตรศิริปิยะพิมลสิทธิ์. 2551: Online)

นอกจากนี้ในการพิจารณา พบว่าโมเดลของการวัดความภูมิใจในความเป็นไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากผลการทดสอบ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.999 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.994 ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.006 และค่ามาตรฐานดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ

0.000 ซึ่งดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.900 ค่า SRMR มีค่าต่ำกว่า 0.080 และค่า SMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.060 แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 138; ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ 2551: Online)

ในด้านความเชื่อมั่นของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จากการคำนวณด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นด้านความภูมิใจในภาษาไทยด้านการความภูมิใจในภาษาไทย ด้านความภูมิใจในสินค้าและภูมิปัญญาไทย ด้านความภูมิใจในกิจกรรมารยาทไทย ด้านความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย และความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย มีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.790, 0.855, 0.846, 0.843 และ 0.854 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบวัด มีค่าเท่ากับ 0.944 เห็นได้ว่า ค่าความเชื่อมั่นของแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.790-0.855 ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้นั้น เกเบิล (ลัวัน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 317. อ้างอิงจาก; Gable. 1986: 147) กล่าวว่า เครื่องมือวัดด้านความรู้สึกหรือจิตพิสัย ควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างต่ำ 0.70 ส่วน ลัวัน สายยศ; และอังคณา สายยศ (2543: 317) มีความเห็นว่าค่าความเชื่อมั่นควรมีค่าประมาณ 0.75 จะเหมาะสมกว่า แสดงว่า ค่าความเชื่อมั่นขององค์ประกอบรายด้านของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ ซึ่งเท่ากับ 0.945 อยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย ไปใช้เป็นแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่การสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความภูมิใจในความเป็นไทยต่อไป

1.2 การนำแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยไปใช้ ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น โดยนำเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่นนั้น ๆ มาประกอบการพิจารณาให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะนำแนวทางการพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทยไปเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย เช่น การปลูกฝังความเป็นไทยในครอบครัว และโรงเรียน อิทธิพลของเพื่อน และสื่อ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมพลศึกษา และคณะ. (2543). *หนังสือเรียนสังคมศึกษาประเทศของเรา 1-2 รายวิชา ส 101 - ส 102*. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- กฤษฎา พันธุ์วานิช. (2547). *รักษาค่านิยมไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2554, จาก http://db.onec.go.th/thaied_news/index1
- กอบแก้ว สิงห์ดี. (2526). *ความคิดเห็นของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อวัฒนธรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการเพื่อพัฒนาคู่มือวิทยากรด้านค่านิยม. (2529). *วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2541ก, พฤษภาคม-สิงหาคม). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจวารสารการวัดผลการศึกษา*. 20(58): 32.
- (2541ข, กันยายน-ธันวาคม). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันวารสารการวัดผลการศึกษา*. 20(59): 34-35.
- (2551). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน*. สืบค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2551, จาก <http://www.watpon.com>
- ฉัญญรัตน์ ธิชัย. (2547, กันยายน). *เอกลักษณ์ของชาติไทย*. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 10(3): 245-247.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพดล กรรณิกา; และคนอื่น ๆ (2548). *รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจภาคสนาม เรื่อง โครงการศึกษาความภูมิใจในความเป็นไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2551, จาก http://www.culture.go.th/research/mostinteresting/general/48_2.html
- บุญชม ศรีสะอาด. (2520). *การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผดุง อารยะวิญญู; และศรียา นิยมธรรม. (2530). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์ด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิริยะ ไกรฤกษ์. (2529). *ความเป็นไทยในทัศนศิลป์*. ใน *ความเป็นไทยที่ควรดำรงไว้*. หน้า 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2544). *ลักษณะของเครื่องมือวัดที่ดี*. ใน *เอกสารประกอบการอบรมการวัดและประเมินทางการศึกษา*. หน้า 57-76. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัญญามล กระต่ายแก้ว. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ภิรมย์ ศรีเพชร. (2540). *ความเป็นไทย*. ใน *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอน*. หน้า 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- มานิช พรหมปัญญา. (2550, มกราคม-มิถุนายน). *ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเยาวชนไทย*. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*. 8(13): 67-74
- รวีวรรณ ตั้งคุณรักษ์พันธ์. (2531). *การวิจัยเบื้องต้นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ อจท.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2532). *การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวัดผลและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วีระ อัมพันธุ์. (2526). *ความเป็นไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีเพ็ญ เตือนศิริ. (2547). *การศึกษามูลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่านิยมความเป็นไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่หน่วยดำรงความเป็นไทยและหน่วยเอกลักษณ์ไทยด้วยการสอบแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบกระจายค่านิยม*. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยม-ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ; และคนอื่นๆ. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2548). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ์. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาวัดผล 522 การวิเคราะห์องค์ประกอบ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2537). *การวัดผลการศึกษา*. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). *คู่มือครูเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- (2541). *คู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เรื่องความเป็นไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานฯ. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2551, จาก <http://academic.obec.go.th/new2550/image/document/C%20004.pdf>
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). *การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล สำนักงานฯ.
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2529). *การวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุนันท์ ศลโกสุม. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2544). *การวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท*. ใน *เอกสารประกอบการอบรมการวัดและประเมินทางการศึกษา*. หน้า 189-204. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). *เอกสารคำสอนวิชา วป 502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- American Heritage. (2003). *Dictionary of the English Language*. 4th ed. America : Houghton Mifflin Company. Retrieved September 4, 2008, from <http://encyclopedia.thefreedictionary.com>
- Bernard, Russell H. (2000). *Social Research Methods : Quantitative and Qualitative Approaches*. Thousand Oaks. California: SAGE Publications, Inc.
- Collins Essential English Dictionary*. (2006). London : HarperCollins Publishers. Retrieved September 4, 2008, from <http://encyclopedia.thefreedictionary.com>}
- Hair, Joseph F.; et al. (1998). *Multivariate Data Analysis*. 5th ed. Upper Saddle River. New Jersey : Prentice-Hall.
- Kim, Jae-On; & Mueller. Charles W. (1978). *Factor Analysis : Statistical Methods and Practical Issues*. Sage University Paper series on Quantitative Applications in the Social Sciences, series no. 07-014. Beverly Hills and London: SAGE Publications, Inc.
- Oxford University Press. (2008). *Compact Oxford English Dictionary*. Retrieved September 4, 2008, from <http://www.askoxford.com>
- Tabachnick, Barbara G.; & Fidell, Linda S. (1996). *Using Multivariate Statistics*. 3th ed. New York.: Harper Collins College Publisher.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

1. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	ข้าราชการบำนาญ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนะ	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.อุไร จักร์ตรีมงคล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. นางสาวกชกร เจริญสุข	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
7. นายเอื้อ จานทอง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
8. นางศรณี คุปติภัทกุล	รองผู้อำนวยการ
โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์
9. นางสุภรณ์ ตั้งตระกูล	ครูชำนาญการ
โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 125 ข้อ

ข้อที่	ด้านที่ 1		ด้านที่ 2		ด้านที่ 3		ด้านที่ 4		ด้านที่ 5	
	ค่า IOC	ผลการพิจารณา	ค่า IOC	ผลการพิจารณา	ค่า IOC	ผลการพิจารณา	ค่า IOC	ผลการพิจารณา	ค่า IOC	ผลการพิจารณา
1	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้
2	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
3	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้
4	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้
5	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.4	ตัดทิ้ง	0.8	นำไปใช้
6	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้
7	0.4	ปรับปรุง	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
8	0.8	นำไปใช้	0.2	ตัดทิ้ง	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้
9	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
10	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	0.0	ตัดทิ้ง	1.0	นำไปใช้
11	0.8	นำไปใช้	0.4	ตัดทิ้ง	0.2	ตัดทิ้ง	1.0	นำไปใช้	0.0	ตัดทิ้ง
12	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.2	ตัดทิ้ง
13	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.4	ปรับปรุง	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
14	0.6	นำไปใช้	0.4	ตัดทิ้ง	0.4	ปรับปรุง	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
15	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.4	ปรับปรุง	0.4	ตัดทิ้ง	0.6	นำไปใช้
16	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
17	0.0	ตัดทิ้ง	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
18	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	0.2	ตัดทิ้ง	0.6	นำไปใช้
19	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.4	ปรับปรุง	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
20	1.0	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
21	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.4	ปรับปรุง	1.0	นำไปใช้	0.0	ตัดทิ้ง
22	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.0	ตัดทิ้ง	0.2	ตัดทิ้ง
23	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	1.0	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
24	0.8	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.4	ปรับปรุง	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้
25	0.6	นำไปใช้	0.8	นำไปใช้	0.2	ตัดทิ้ง	1.0	นำไปใช้	0.6	นำไปใช้

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย จำนวน 110 ข้อ (N = 218)

ด้าน	ข้อ	t-test	p	ผลการคัดเลือก
ความภูมิใจในภาษาไทย	1	2.286	0.024	คัดเลือกไว้
	2	0.439	0.661	คัดออก
	3	3.028	0.003	คัดเลือกไว้
	4	3.072	0.003	คัดเลือกไว้
	5	2.881	0.006	คัดเลือกไว้
	6	2.783	0.007	คัดเลือกไว้
	7	2.170	0.032	คัดเลือกไว้
	8	2.214	0.029	คัดเลือกไว้
	9	2.136	0.035	คัดเลือกไว้
	10	3.934	0.000	คัดเลือกไว้
	11	1.945	0.059	คัดออก
	12	2.152	0.034	คัดเลือกไว้
	13	2.821	0.006	คัดเลือกไว้
	14	2.241	0.027	คัดเลือกไว้
	15	2.773	0.007	คัดเลือกไว้
	16	4.891	0.000	คัดเลือกไว้
	17	3.931	0.000	คัดเลือกไว้
	18	4.508	0.000	คัดเลือกไว้
	19	2.953	0.004	คัดเลือกไว้
	20	2.064	0.041	คัดเลือกไว้
	21	5.202	0.000	คัดเลือกไว้
	22	5.108	0.000	คัดเลือกไว้
	23	4.628	0.000	คัดเลือกไว้
	24	1.913	0.058	คัดออก
ความภูมิใจในสินค้าไทย	25	3.622	0.000	คัดเลือกไว้
และภูมิปัญญาไทย	26	4.052	0.000	คัดเลือกไว้
	27	3.763	0.000	คัดเลือกไว้
	28	4.601	0.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	t-test	p	ผลการคัดเลือก
	29	4.272	0.000	คัดเลือกไว้
	30	4.483	0.000	คัดเลือกไว้
	31	4.626	0.000	คัดเลือกไว้
	32	4.984	0.000	คัดเลือกไว้
	33	5.434	0.000	คัดเลือกไว้
	34	4.119	0.000	คัดเลือกไว้
	35	3.883	0.000	คัดเลือกไว้
	36	2.764	0.007	คัดเลือกไว้
	37	4.275	0.000	คัดเลือกไว้
	38	2.455	0.016	คัดเลือกไว้
	39	4.714	0.000	คัดเลือกไว้
	40	3.700	0.000	คัดเลือกไว้
	41	2.279	0.025	คัดเลือกไว้
	42	3.807	0.000	คัดเลือกไว้
	43	2.397	0.018	คัดเลือกไว้
	44	0.568	0.571	คัดออก
	45	1.480	0.142	คัดออก
	46	2.433	0.017	คัดเลือกไว้
ความภูมิใจใน	47	4.059	0.000	คัดเลือกไว้
กิจกรรมารยาทไทย	48	5.191	0.000	คัดเลือกไว้
	49	3.178	0.002	คัดเลือกไว้
	50	5.418	0.000	คัดเลือกไว้
	51	7.032	0.000	คัดเลือกไว้
	52	5.455	0.000	คัดเลือกไว้
	53	5.518	0.000	คัดเลือกไว้
	54	2.444	0.016	คัดเลือกไว้
	55	2.395	0.166	คัดเลือกไว้
	56	5.126	0.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	t-test	p	ผลการคัดเลือก
	57	2.556	0.012	คัดเลือกไว้
	58	5.492	0.000	คัดเลือกไว้
	59	2.826	0.006	คัดเลือกไว้
	60	3.136	0.002	คัดเลือกไว้
	61	3.951	0.000	คัดเลือกไว้
	62	6.371	0.000	คัดเลือกไว้
	63	3.879	0.000	คัดเลือกไว้
	64	4.424	0.000	คัดเลือกไว้
	65	4.373	0.000	คัดเลือกไว้
	66	3.197	0.002	คัดเลือกไว้
	67	3.410	0.001	คัดเลือกไว้
	68	5.469	0.000	คัดเลือกไว้
	69	3.623	0.000	คัดเลือกไว้
ความภูมิใจใน	70	2.388	0.168	คัดเลือกไว้
ขนบธรรมเนียม ประเพณี	71	1.885	0.062	คัดออก
ศิลปวัฒนธรรมไทย	72	4.595	0.000	คัดเลือกไว้
	73	3.137	0.002	คัดเลือกไว้
	74	3.816	0.000	คัดเลือกไว้
	75	2.595	0.011	คัดเลือกไว้
	76	5.811	0.000	คัดเลือกไว้
	77	3.364	0.001	คัดเลือกไว้
	78	5.236	0.000	คัดเลือกไว้
	79	3.951	0.000	คัดเลือกไว้
	80	3.564	0.001	คัดเลือกไว้
	81	3.246	0.002	คัดเลือกไว้
	82	4.444	0.000	คัดเลือกไว้
	83	4.095	0.000	คัดเลือกไว้
	84	3.657	0.000	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	t-test	p	ผลการคัดเลือก
	85	4.435	0.000	คัดเลือกไว้
	86	3.317	0.001	คัดเลือกไว้
	87	4.607	0.000	คัดเลือกไว้
	88	5.813	0.000	คัดเลือกไว้
	89	6.192	0.000	คัดเลือกไว้
ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย	90	2.044	0.043	คัดเลือกไว้
	91	2.811	0.006	คัดเลือกไว้
	92	3.556	0.001	คัดเลือกไว้
	93	0.867	0.388	คัดออก
	94	3.003	0.003	คัดเลือกไว้
	95	3.462	0.001	คัดเลือกไว้
	96	4.876	0.000	คัดเลือกไว้
	97	3.019	0.003	คัดเลือกไว้
	98	5.270	0.000	คัดเลือกไว้
	99	5.566	0.000	คัดเลือกไว้
	100	4.596	0.000	คัดเลือกไว้
	101	3.324	0.001	คัดเลือกไว้
	102	3.166	0.002	คัดเลือกไว้
	103	2.895	0.005	คัดเลือกไว้
	104	5.813	0.000	คัดเลือกไว้
	105	5.672	0.000	คัดเลือกไว้
	106	0.483	0.630	คัดออก
	107	4.028	0.000	คัดเลือกไว้
	108	4.344	0.000	คัดเลือกไว้
	109	4.063	0.000	คัดเลือกไว้
	110	0.823	0.412	คัดออก

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความภูมิใจในความเป็นไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความภูมิใจในความเป็นไทยฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่แสดงถึงความภูมิใจในความเป็นไทย

2. ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียน และแสดงลงเพียงระดับเดียว โดยที่

มากที่สุด หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น มากที่สุด

มาก หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น มาก

ปานกลาง หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น ปานกลาง

น้อย หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น น้อย

น้อยที่สุด หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยหรือปฏิบัติตรงตามข้อความนั้น น้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นหรือการปฏิบัติจริงที่นักเรียนตอบในแต่ละข้อนั้นไม่มีระดับใดถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด คำตอบของนักเรียนจะใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ซึ่งผลการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์โดยรวม ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกหรือสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตามความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขอให้นักเรียนทำให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความภูมิใจในภาษาไทย					
1.	การรับโทรศัพท์ นักเรียนจะพูดคำว่า “สวัสดี” ก่อน					
2.	นักเรียนพยายามพูดภาษาไทยให้ถูกต้องชัดเจน					
3.	หนังสือเรียนควรใช้เลขไทยมากกว่าเลขอารบิก					
4.	การพูดโดยใช้คำศัพท์สแลงทำให้นักเรียนรู้สึกทันสมัย					
5.	ถ้าโรงเรียนจัดประกวดการแต่งคำขวัญคำกลอนในวันสำคัญต่าง ๆ นักเรียนจะส่งเข้าร่วมประกวดด้วย					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	นักเรียนไม่ชอบการเลียนแบบคำที่ใช้พูด หรือร้องเพลงของนักร้องนักแสดงวัยรุ่น					
7.	การใช้ภาษาไทยสื่อสารให้ถูกต้อง แสดงถึงความเป็นคนไทย					
8.	ป้ายโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ควรเขียนด้วยภาษาไทย					
9.	นักเรียนชอบทักท้วงเพื่อนที่พูดภาษาไทยไม่ถูกต้อง					
10.	การพูดโดยใช้สำนวนโวหาร เป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของไทย					
11.	นักเรียนไม่ใช้ศัพท์แสดงพูดกับผู้อื่น					
12.	นักเรียนจะระมัดระวังการพูดและการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง					
13.	การมีคำศัพท์ภาษาไทยที่อ่านและเขียนเหมือนกัน แต่มีได้หลายความหมาย ถือเป็นจุดเด่นของไทย					
14.	นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่คนต่างชาติสามารถพูดไทยได้ชัดเจน					
15.	นักเรียนหลีกเลี่ยงการใช้คำภาษาต่างประเทศปนกับภาษาไทยในการสนทนากับผู้ใหญ่					
16.	ร้านค้าของไทย ควรตั้งชื่อร้านเป็นภาษาไทย					
17.	เมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะฝึกซ้อมเพื่อให้พูดภาษาไทยได้ถูกต้อง					
18.	นักเรียนรู้สึกดีใจที่ได้รับเลือกให้อ่านวรรณคดีไทยให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน					
19.	การพูดอวยพรวันเกิดให้กับเพื่อน ควรพูด “สุขสันต์วันเกิด” มากกว่าคำว่า “แฮปปี้ เบิร์ธเดย์”					
20.	ความภูมิใจในสินค้าไทยและภูมิปัญญาไทย ตราประจำจังหวัดของไทย เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีคุณค่า					
21.	นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดทัศนศึกษาแหล่งผลิตสินค้าพื้นบ้าน					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22.	นักเรียนชักชวนให้ผู้อื่นท่องเที่ยวเกาะเกร็ดซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่แสดงถึงภูมิปัญญาไทย					
23.	นักเรียนเลือกซื้อสินค้าไทยเป็นของฝากหรือของขวัญให้ผู้อื่น					
24.	สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ควรสืบถอดต่อไป					
25.	ถ้ามีความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมพื้นบ้าน นักเรียนจะนำมาประยุกต์ในการประดิษฐ์เป็นของใช้ได้					
26.	นักเรียนต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำสวนผลไม้ที่แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น					
27.	นักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และแพร่พันธุ์ผลไม้ของท้องถิ่น					
28.	นักเรียนแนะนำให้ผู้อื่นทานผลไม้ท้องถิ่น					
29.	นักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ในการทำเกษตรของท้องถิ่น					
30.	ว่านหางจระเข้ ฟ้าทะลายโจร เป็นพืชสมุนไพรที่มีคุณค่า					
31.	นักเรียนเลือกดื่มน้ำสมุนไพร แทนการดื่มน้ำอัดลม					
32.	ยาสีฟัน ยาสระผม หรือสบู่น้ำมัน เป็นเครื่องสำอางที่มีคุณค่า					
33.	ความคิดที่ว่า “มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ไม่จำเป็นต้องพึ่งภูมิปัญญาชาวบ้าน” เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง					
34.	การถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน เป็นเรื่องที่น่าสนใจ					
35.	การเขียนรายงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจ					
36.	นักเรียนเลือกซื้อสินค้าที่มีตราว่าผลิตในประเทศไทย					
37.	ห้างสรรพสินค้าสมัยนี้ น่าจะขายสินค้าไทย ให้มากกว่าสินค้า					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จากต่างประเทศ					
38.	ถ้าใช้สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จะทำให้ดูไม่ทันสมัย					
39.	นักเรียนชักชวนให้พ่อแม่หรือผู้ปกครอง พาไปชมการจัดแสดงสินค้าที่บ้าน					
	ความภูมิในกิริยามารยาทไทย					
40.	เมื่อนักเรียนพูดกับคุณพ่อคุณแม่ หรือผู้ใหญ่ มักจะลงท้ายด้วยคำว่า ค่ะ/ครับ					
41.	นักเรียนรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ โดยสงบนิ่ง					
42.	นักเรียนยกมือไหว้พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และกล่าวสวัสดิ์ก่อนออกจากบ้าน					
43.	เมื่อเดินสวนกับผู้ใหญ่ นักเรียนก้มตัวลงและให้ผู้ใหญ่เดินผ่านไปก่อน					
44.	นักเรียนจะเชื่อฟังคำสั่งสอนที่เป็นความปรารถนาดีของผู้ใหญ่					
45.	เมื่อพบเพื่อนของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นักเรียนจะยกมือไหว้สวัสดิ์					
46.	นักเรียนทักทายเพื่อนด้วยคำว่า “สวัสดิ์” เมื่อแรกพบกันในตอนเช้า					
47.	เมื่อนักเรียนมาสาย นักเรียนจะแอบเข้าห้องเรียนโดยไม่ขออนุญาต					
48.	การรับประทานอาหารกับเพื่อนสนิท ไม่จำเป็นต้องรับประทานอาหารแบบสุภาพก็ได้					
49.	นักเรียนเคาะประตูหรือขออนุญาตก่อนเข้าบ้านของผู้อื่น					
50.	นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองทันที เมื่อไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของเพื่อน โดยไม่รอให้เพื่อนพูดจบ					
51.	เมื่อนักเรียนไปบ้านของเพื่อน นักเรียนจะทำความเคารพผู้ใหญ่ในครอบครัวของเพื่อนเสียก่อน					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
52.	นักเรียนตะโกนคุยกับเพื่อน เมื่ออยู่นอกห้องเรียน					
53.	นักเรียนใช้สรรพนามแทนตัวเองด้วยคำที่ไม่สุภาพ เพื่อแสดงถึงความเป็นเพื่อนสนิท					
54.	เมื่อนักเรียนพบครูภายนอกโรงเรียน นักเรียนจะหาทางหลบไม่ให้ครูพบ					
55.	นักเรียนยกมือไหว้ครูทุกท่านในโรงเรียน ทั้งที่เคยสอนและไม่เคยสอน					
56.	นักเรียนชอบเคี้ยวหมากฝรั่ง ขณะพูดคุยกับผู้อื่น					
57.	ถ้าผู้ใหญ่นั่งกับพื้น นักเรียนจะนั่งพับเพียบ					
58.	เมื่อนักเรียนทำผิด นักเรียนกล่าวคำขอโทษทันที					
59.	นักเรียนมักจะเดินลงบันไดหรือเดินลากรองเท้า ทำให้เกิดเสียงดัง					
60.	นักเรียนยกมือไหว้พร้อมกับกล่าวขอบคุณก่อนที่จะรับของจากผู้ใหญ่					
61.	นักเรียนแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้ใหญ่					
62.	นักเรียนไม่ยื่นคำทักท้วงผู้ใหญ่ ขณะที่ท่านนั่งอยู่บนเก้าอี้					
	ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทย					
63.	เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนจะชักชวนพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา					
64.	การเวียนเทียนทำให้จิตใจของนักเรียนสงบ					
65.	นักเรียนจะทำบุญในวันคล้ายวันเกิดของตนเอง					
66.	นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดกระทงที่โรงเรียนจัดขึ้น					
67.	นักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีของท้องถิ่นทุกครั้งที่มีโอกาส					
68.	ในวันสงกรานต์ นักเรียนให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่แสดงความเคารพผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสาดน้ำ					
69.	นักเรียนสนใจชมการแข่งขันเรือยาวหรือการแข่งขันตามประเพณีของชาวท้องถิ่น					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
70.	นักเรียนหาความรู้เกี่ยวกับประเพณีที่ไม่คุ้นเคย เพื่อจะได้เข้าร่วมประเพณีนั้น ๆ ให้ถูกต้อง					
71.	เมื่อถึงเทศกาลหรือประเพณีท้องถิ่น นักเรียนรู้สึกดีใจ เพราะจะได้พบเจอญาติพี่น้อง					
72.	นักเรียนชอบเล่นหรือดูการละเล่นพื้นบ้าน					
73.	นักเรียนร่วมกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการเฉลิมพระชนมพรรษาของในหลวงและพระราชินี					
74.	นักเรียนเห็นด้วยกับการห้ามผู้ที่แต่งกายไม่สุภาพเข้าชมโบราณสถาน					
75.	การได้ฝึกทำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ทำให้นักเรียนมีความสุข					
76.	การเรียนรำไทย ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย					
77.	วรรณกรรมไทยมีความสนุกสนานไม่แพ้วรรณกรรมต่างชาติ					
78.	นักเรียนรู้สึกเบื่อที่ต้องเรียนวาดภาพลายไทย					
79.	นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นไทย					
80.	นักเรียนรู้สึกชื่นชมคนไทยที่สร้างภาพยนตร์ไทยได้ไม่แพ้ต่างชาติ					
81.	นักเรียนจะเป็นผู้ช่วยสนับสนุนในการสืบสานประเพณีไทย และประเพณีพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป					
ความภูมิใจในวิถีชีวิตไทย						
82.	การอยู่ร่วมกันกับญาติผู้ใหญ่ที่แก่ชราทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย					
83.	การทำอาหารทานเองที่บ้านอร่อยกว่าการทำอาหารตามร้านในห้างสรรพสินค้า					
84.	นักเรียนรู้สึกอายที่ต้องแต่งชุดไทย					
85.	การช่วยเหลือคนแก่ที่จะข้ามถนน ทำให้นักเรียนรู้สึกขัดเขิน					
86.	นักเรียนยิ้มทักทายผู้อื่นก่อน					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น / การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
87.	การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ทำให้ครอบครัวอบอุ่น					
88.	นักเรียนเลือกคบเพื่อนเฉพาะคนที่มีฐานะดีกว่านักเรียน					
89.	นักเรียนกตัญญูต่อพ่อแม่ และผู้มีพระคุณ					
90.	นักเรียนแสดงความเป็นมิตรที่ดีกับเพื่อนบ้านที่ย้ายมาอยู่ใหม่					
91.	เมื่อกลับจากโรงเรียน นักเรียนช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน					
92.	รสชาติของอาหารไทยอร่อยกว่าอาหารชาติอื่น ๆ					
93.	นักเรียนยินดีช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเขาเดือดร้อน					
94.	การอยู่อย่างพอเพียง เรียบง่าย ทำให้ชีวิตสุขสงบ					
95.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง					
96.	การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวทำให้นักเรียนมีความสุข					
97.	นักเรียนช่วยเหลืองานผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน					
98.	นักเรียนสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในชุมชนกับคนหลายเชื้อชาติได้					
99.	นักเรียนยินดีช่วยสอนการบ้านให้เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่าเมื่อเพื่อนขอร้อง					

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางนุชจรี คงโพธิ์น้อย
วันเดือนปีเกิด	22 ตุลาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	44/56 หมู่ 2 ตำบลบางพุด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2548	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (การสอน) จากมหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร